

**Corneliu
Leu**

**Femeia
fericită**

PIESĂ
ÎN
TREI ACTE

PERSONAJE

DAN

ILEANA

CORNELIA

GHERASIM

ANDRONIC

VERONICA

SOȚUL VERONICĂI

PROFESORUL

COLEGII I, II, III

POPESCU

IONESCU

COLONELUL

FUNȚIONARUL

FEMEIA

SOLICITANȚI

SINISTRAȚI

CASA CORNELIEI

Holul. Spațios, modern, intim. Gazda e distinsă, cu gesturi prietenești, sincere. Musafirii sînt exagerat de eleganți. Veronica — grasă și pedantă — nu în fond, ci din stimă pentru Cornelia, are o rochie-afiorată cu jabou alb și o imensă fundă la spate. Soțul ei tace sau încuviințează politicoș făcînd nedecis încercări de a-și descheia gulerul de la cămașă, care-l strînge. Nu se poate nici un cuvînt. Gesturile lui, mișcarea lui în scenă, sînt dictate de replicile Veronicăi.

VERONICA : Și ăsta-i japonez autentic, tuuu !...

CORNELIA (încuviințează blind ca să n-o jignească nerăspunzîndu-i.)

VERONICA (deodată, ca o revelație) : Te pomenești c-ai fost și-n Japonia !

CORNELIA (blind) : Nu, draga mea, a fost aici o delegație de japonezi.

VERONICA : De japonezi ! Teribil, tu !... (Către soțul ei.) Uite Cocușor ; un cadou autentic, adus de-o delegație autentică de japonezi !... (Confidențial, Corneliei.) Delegație oficială, nu ?

CORNELIA : Era o delegație de medici.

VERONICA (parcă ar fi dat peste un amănunt extraordinar) : De medici !... Ei, lasă-mă, tu !... (Către soțul ei.) Ia uite, Cocușor, ia uite ce minunăție : porțelan autentic. Adus de-o delegație de medici... Oficială !

CORNELIA : Hai, nu serviți ceva...

VERONICA : Servim, servim, dragă, dar ia mai zi, pe unde-ai mai fost ; ia mai zi, ce minunății ai mai adus. (Observînd ceva într-o vitrină.) Vai tu, Cocușor, vai, vai, vai, vai, ce minune, ce minune !... Ce frumusețe !... la uite ; ia uite. (Corneliei.) Știi că aveam talent la menaj, știi că Predeasca îmi zicea... (Privind obiectul și privind-o pe Cornelia ca și cum ar vrea să-i ghidească pe față, rostind repede.) E indian, nu-i așa ? ! (Se duce, dă să apuce obiectul din vitrină, apoi se retrage, nu îndrăznește.)

CORNELIA (soțului Veronicăi) : Zău, vă rog, serviți ceva !...

VERONICA (retrăgîndu-se și mai mult de tentația obiectului) : Nu, dragă, nu pun mîna. Țsta, dacă-l scap, e o avere !...

CORNELIA (o trage, puțintel mai agresivă, totuși cu dragoste) : Veronico, dar vă rog, serviți ceva... Uite... (Așază ceva, toarnă băuturi.)

VERONICA (se lasă trasă, se lasă și mîngîiată ; e și tandră cu toată grăsimea ei ; totuși, nici un gest nu este al unei dăruiri totale, pentru că atenția ei principală se îndreaptă spre lucrurile din casă, spre încăperea unde caută să mai descopere și alte minunății) : Servim, dragă, servim... (Se mai uită la un lucru, la altul, în vreme ce Cor-

nelia aranjează ; și atrage atenția soțului ei.)

...Uite, grădina e chiar pe malul riului !... (Stă în cumpănă dacă să întindă mîna spre un vas ornamental sau să se uite mai bine la candelabru, își echilibrează această cumpănă ducînd a minunare palma peste gură și, la un moment dat, nemaiputîndu-se abține, sare la Cornelia și-o-mbrățișează.) Cornelia ! Ce fericită ești, Cornelia !...

CORNELIA (încearcă să se retragă, apoi își dă seama și se lasă sărutată, mîngîiată.)

VERONICA (mîngîind-o cu admirație) : Zi, Cocușor, zi și tu, mormolocule, zi dacă nu-i asta o femeie fericită.

CORNELIA (încearcă să protesteze.)

VERONICA (categorică) : Nu ! Să știi că nu te invidiez. Ba, din contră : sînt mîndră, draga mea, sînt mîndră că ți-am fost colegă !... (Dă să mai spună ceva, dar o sonerie se aude întonînd cîteva acorduri melodioase și ea duce iar palma la gură.) Văleu !... Asta-i sonerie !... Auzi, Cocușor, asta-i sonerie !... Auzi ce minune, tu, demone !...

CORNELIA (a scăpat și se îndreaptă spre ușă, deschide cuiva.)

VERONICA (strigînd) : Turturică, dacă mă iubești, fă-o să mai sune o dată !

CORNELIA (sunînd, strigă de dincolo) : E făcută de fiul meu ! Are talent !...

VERONICA : De fiul tău ?... Ce fericită ești, Cornelia !... (Apoi se așază protocolar, în scaunul din fața soțului ei, aranjîndu-și funda de la spate, jaboul, coafura. Și așteaptă, gravă, distinsă. Dar, trîgînd cu coada ochiului spre ușa de la vestibul și văzînd că nu vine nimeni, se ridică, se duce spre soțul ei și, descoperindu-și un umăr) Cocușor, vezi că mi s-a desprins breteaua...

ANDRONIC (întră. E elegant, afabil, condescendent, de-o îngîmfare politicoasă ; deocamdată vorbește cu Cornelia) : În orice caz e grav. Pe producția combinatului noi am contact în trimestrul ăsta !...

CORNELIA (îngrijorată) : E chinuit, nu doar-me, nu...

ANDRONIC : Nu ești obișnuită cu el astfel !...
CORNELIA : Ba da ; mai mult astfel. Dar acum nu mai ține, acum îl simt obosit... Spune-mi, cit e...

VERONICA : Mai repede Cocușor ; uite... uite...
ANDRONIC : ...Combinatul cel nou... merge foarte prost ; nu dă rezultate, asta e grav... dacă nu se găsește o... (A dat cu ochii de Veronica și de bărbatul ei care tot nu reușește să-i prindă breteaua.)

VERONICA : Cocu... ne-a văzut ! M-ai compromis !... (Cu un gest autoritar și priceput își trage singură breteaua și și-o prinde, apoi în ofensivă.) Tu ești Andronic, nu-i așa ?!...

Văleu, băiete, vai ce-ai îmbătrinit !

CORNELIA (față de stuporaea lui Andronic) : Ei, v-ați recunoscut, sau nu ?!

VERONICA : Cum să nu-l recunosc, turture-lul !... E același... în liniu mari... Dar... (Duce palma la gură, aproape îngrozită.) ...Vai, vai de-ai... (Deodată, Corneliei.) Oare și eu, tot așa m-oi fi trecut ?

CORNELIA (încearcă un protest neconcludent).

VERONICA : Ei hai, Andronic, lasă, să ți-l prezint pe bărbatu' meu !... Cocușor, turture-lul ăsta e Andronic. Printra cincea îmi făcea curte !... Îmi lăsa bilete-n bancă (Spre stuporaea lui Andronic care privește disperat spre Cornelia, cerindu-i să confirme.) Era mare... pricepi tu...

ANDRONIC (cu un gest disperat, către soțul Veronicăi) : Îmi pare foarte bine să vă cunosc.

CORNELIA (în șoaptă, înțelegându-l) : Cum, chiar nu ți-o amintești ?!...

ANDRONIC (ridică disperat și încurcat brațele a negație.)

VERONICA : ...O vară-ntreagă a umblat după mine eu... cu bilețele.

CORNELIA : ...Da, Veronica a fost colegă cu noi pînă-ntr-a șasea. Pe urmă a dispărut. Nu-i așa, Veronica ?

VERONICA (o privește cu ochi mari, parcă i-ar fi recunoscut-oare, apoi izbucnește în lacrimi) : Am dispărut !... Dacă și tu, draga mea, buna mea colegă, poți să spui că am dispărut...

CORNELIA : Ei, nu dispărut, dar...

VERONICA : Lasă, lasă, știu ce-nseamnă !... Da, am dispărut. (Deodată, mîndră.) Dar de dragul lui am dispărut !... Și-a trebuit să m-angajez la ăștia pe șantier. Inchipuiți-vă, eu, fetiță subțirică printre bărbătoii șantierului !... Și voi m-ați uitat... Am dispărut !... Nu-i așa ? Cînd eu eram cu gîndul numai la voi și mă-ntrebam ce-ați mai fi învățînd, cum v-ați fi distrînd...

CORNELIA : Draga mea, uite, în legătură cu ce m-ai rugat, Andronic o să rezolve ; el...

VERONICA (deodată, surprinsă) : Ai fi vr-un ștab ! (Apropiindu-se.) Păi sigur că ești !... Uite, acuma mă uit eu mai bine... (Răzgîndindu-se.) Ei, dar chiar dacă ești, tot Cornelia te-a făcut, îmi inchipui eu... (Soțului ei.) Auzi, Cocușor, chestiunea-i aranjată ; păcătosu' ăsta... (Îl îmbrățișează pe Andronic cu afecțiune.) E ștab !... Printra cincea-mi lăsa bilete-n bancă.

ANDRONIC (din dorința de a scăpa mai repede) : Bine ; vedem săptămîna asta. Se aranjează, se aranjează...

VERONICA : Cornelia, te sîrut, dragă, mulțumesc. Eu credeam că e nevoie de... Mă pricepi, chiar soțul tău, pentru o treabă ca asta. Ei, dar dacă poate... (Arată cu capul spre Andronic.) Eu... ce să zic... (Convingîndu-se.) Ei, dar dacă zici tu, și el promite... (Îmbrățișîndu-l iar pe Andronic.) Să nu mă lași, pricopsitul, ca atunci cu biletele-n bancă ; să nu mă-ncurci, că...

DAN (întră, e surprins) : Bună seara.

CORNELIA : Dan !... (Se duce la el, matern, îi așază cravata. Veronicăi.) E băiatul meu.

VERONICA (face un gest ca și cum ar spune ptui, ptui.)

ANDRONIC : Generație de aur ! Felicitări, Dan.

CORNELIA : A luat bacalaureatul. Astă seară au banchetul...

VERONICA (e cu totul alta ; a rămas mută ; se tot întoarce după Dan. Ține mîna la gură și-l privește cu ochi mari, parcă spunînd ceva în sinea ei.)

DAN (e politicoș, dar, în același timp, vrea să scape) : Am întîrziat.

CORNELIA (mîngîindu-l și cuprinzîndu-l într-un gest) : Du-te. Petrecere frumoasă !

DAN (salută, primește o bătaie amicală pe umăr din partea lui Andronic, iese.)

VERONICA (mai privește un timp pe urmele lui Dan, tot spunînd ceva în sinea ei, și deodată o îmbrățișează pe Cornelia) : Fericită ești, Cornelia, fericită ești !...

CORNELIA (încearcă un protest, parcă din bun simț) : Ei...

VERONICA : Ai fost făcută ca să fii fericită !... Ești doctorița cea mai bună, ai un bărbat cu care se mindrește toată țara... Ai un fecior falcnic... și casa... ce să mai vorbim de casă, tu, că eu mor după grădina asta pe malul riului... Ești fericită, Cornelia !...

CORNELIA (vădit indispusă) : Ei !...

VERONICA (alt ton) : Tu, Andronic ăsta, s-o fi făcut om mai serios ? Se ține de promisiune ?...

CORNELIA : Ce-ți amintești tu erau copilării.

VERONICA : Ce copilării, că... Îți aduci aminte de Trușan ? Știi ce zicea despre el ?... (Arată cu bărbia spre Andronic, care a vorbit ceva la telefon, iar acum se face a zîmbi amabil.)

ANDRONIC : Tu ai fost întotdeauna o sentimentală !... (Soțului ei.) A fost întotdeauna o sentimentală, nu-i așa ?

VERONICA : Ce-o fi făcînd, tu, Trușan ?... Am auzit că-i ștab mare, nu-i așa ?!...

CORNELIA (privește la Andronic.)

ANDRONIC : Da, e un om de știință apreciat, e...

VERONICA : Țla era om serios din liceu. (Drăgăstoasă.) Nu ca tine, frumosule !...

ANDRONIC (rîde cam forțat) : Intotdeauna, o singură femeie a știut să mă aprecieze...

VERONICA : Am spus eu !... (Corneliei.) Tu i-ai pus o pilă la bărbatu-tău ca să-l faci om !... (Lui Andronic.) Dar dacă nu-mi rezolvi ce-ai promis, turturelule...

CORNELIA : Fii fără grijă, draga mea.

ANDRONIC : Se poate, pentru o veche colegă !...

VERONICA : Atunci, mersi. (Soțului ei.) Hai să mergem !... Cornelia, te sărut. Îmi pare rău că nu l-am cunoscut și pe soțul tău. Dar de, știu, persoane importante sînt atît de ocupate... (Soțului ei.) hai !... Și, dacă zici că Andronic rezolvă... Andronic... Și pe tine te sărut. păcătosule !...

ANDRONIC (soțului ei) : Am spus eu. A fost întotdeauna o sentimentală, nu-i așa ?!

SOȚUL VERONICAI (deodată, neașteptat, cu o voce surprinzătoare — foarte groasă, răstită, sacadată, cu sincope dese) : Foarte sentimentală. Mulțumesc. Bună seara.

(Ies amîndoi.)

ANDRONIC (pe gînduri) : De cînd am absolvit liceul sînt douăzeci și doi de ani...

CORNELIA : Da, și nici n-am apucat s-o-ntreb cum și-a trăit acești ani... Ne gîndim fiecare la necazurile noastre și de-abia după ce ne despărțim ne dăm seama că n-am aflat nimic unii despre alții...

ANDRONIC : ...Ne gîndim fiecare la necazurile noastre...

CORNELIA (deodată) : Ascultă, Andronic, știi că nu mă amestec niciodată în treburile soțului meu.

ANDRONIC : Știu.

CORNELIA : Știi că niciodată nu am permis măcar să se facă vreo aluzie că aș avea ceva drepturi în plus fiindcă sînt soția lui Gherasim.

ANDRONIC : Știu.

CORNELIA : Dar acum, e vorba de tine, Andronic. De asta-mi permit.

ANDRONIC (încearcă să pareze cu o șarjată politete) : Știi, cînd e vorba de mine...

CORNELIA (retezindu-l) : Andronic, e adevărat ce se spune-n oraș ?...

ANDRONIC (intrigat) : Ce se spune-n oraș ?...

CORNELIA (rar, venind spre el) : Că Andronic vrea să-i ia locul lui Gherasim. Că Andronic încearcă pe toate căile să-l compromită pe Gherasim. Că Andronic...

ANDRONIC (ironic) : Și tu nu vorbești acum în calitate de soție a lui Gherasim ?!...

CORNELIA : Nu cu vanitățile unei soții de șef. Vorbesc cu durerea de soție, care-l vede că se chinuiește !...

ANDRONIC : Se chinuiește ?!...

CORNELIA : Te bucură asta !... Tu care...

ANDRONIC : Stai, nu spune o răutate...

CORNELIA : Dar ce, nu-i adevărat ?... Orașul vorbește că-ntr-o voi sînt conflicte, că vrei să-i iei locul !... Că el e vinovat de cazul Trușan și nu...

ANDRONIC : Draga mea colegă.

CORNELIA : Și Trușan ne-a fost coleg.

ANDRONIC : Eu vorbesc acum cu tine, pe care te respect și care m-ai înțeles mereu.

CORNELIA (aproape cu lacrimi) : Cum de-ați ajuns în situația asta ?!...

ANDRONIC : Sper c-ai să mă-nțelegi, sper că mai crezi în logica mea. Aici se-nfruntă

două stiluri de muncă, două puncte de vedere asupra activității noastre, Cornelia... (Venind spre ea.) Tu crezi că eu nu sînt îndurerat, tu crezi că eu nu mă chinuiesc ?... CORNELIA (dă să spună ceva, renunță ; pauză ca și cum s-ar cerceta.)

ANDRONIC (mărturisindu-se cu oarecare indignare) : Mi-am pus de ani de zile întreaga mea energie în slujba ridicării acestui județ. Și ?... Și sînt jignit, Cornelia, sînt mereu jignit. De ce ?... Pentru că vreau să impun o linie modernă și practică în activitatea noastră, pentru că nu-mi plac lozincile, ci faptele, pentru că țin seama de toate complicațiile vieții, pentru că propun soluții practice și realiste în locul unor vorbe mari, frumoase, dar nefolositoare. Asta e, Cornelia, dacă te interesează ; asta e situația...

CORNELIA : Din punctul tău de vedere. Dar el ?... Principiile lui care sînt ?...

ANDRONIC : Voiam să-ți spun mai de mult, Cornelia. Am ezitat. Principiile lui sînt cam inve... (Răzgîndindu-se.) ...depășite.

CORNELIA : Ești periculos, Andronic, eu știu cît de periculos ești cînd vorbești astfel !...

ANDRONIC : „Periculos“ !?!... Sînt un om care vrea binele județului său și care se lovește de...

CORNELIA : Te lovești de el !...

ANDRONIC : Cornelia, ți-am explicat.

CORNELIA : De asta sînt îngrijorată. Fiindcă mi-ai explicat și fiindcă în felul tău și tu ai dreptate...

ANDRONIC : Convinge-l pe bătrîn. Cornelia, fă-l să-nțelegă că eu nu am alte interese ; eu nu fac decît să văd într-un mod modern tot rezolvarea aspirațiilor lui. Fă-l pe bătrîn să...

CORNELIA (abătută) : Eu nu fac decît să-i creez un mic echilibru și-o mică tihnă în acele minute cînd stă acasă. Eu, de nouăsprezece ani, trebuie să fiu umbra lui și să-l înțeleg fără să-l întreb. Atîta tot.

ANDRONIC : A fost o ședință îngrozitoare și interminabilă.

CORNELIA : Ați fumat mult !...

ANDRONIC : Asta ai tu grijă, ca medic. Fapt este că nu am ajuns la o soluție...

CORNELIA : De nouăsprezece ani, viața mea e o așteptare între aceste ședințe îngrozitoare și interminabile în care fumați imens. Iar lumea crede că sînt fericită !...

ANDRONIC : Tu trebuie să-l convingi să...

CORNELIA : Eu sînt numai soția lui Gherasim ; eu n-am încercat niciodată să mă amestec în treburile lui de-acolo. (Crescendo.) Și nici acum nu mă voi amesteca. Pentru mine, el e frumos tocmai prin dirzenia asta pe care tu o numești încăpăținare !... Tocmai prin modul ăsta greoi, în care nu se dezlipește niciodată de principiile lui, tocmai prin cîntea lui față de el însuși, care mă face să-l respect mereu...

ANDRONIC (lezat) : Cornelia, sînt un om serios. Aici nu e vorba de vanități, ci de principii, Cornelia ! Aici nu e carierism, ci dorința de a face ceva pentru județul ăsta.

Eu mi-am făcut datoria, eu te-am prevenit. Bătrînul începe să devină o piedică, bătrînul...

CORNELIA : Auzi : să nu-i mai spui „bătrînul“ ! Are cincizeci și patru de ani, patru luni, douăzeci de zile, înțelege !

ANDRONIC (derutat) : Bine, dar noi îi spunem „bătrînul“ încă din tinerețea noastră ; noi îi spunem „bătrînul“ numai pentru că era ceva mai în vîrstă decît noi...

CORNELIA (surprinzător de autoritară) : Iar acum, cu, soția lui, nu-ți mai permit. Asta e tot !...

ANDRONIC (ieșind, se justifică) : Eu mi-am făcut datoria, **Cornelia**, eu te-am avertizat...

CORNELIA (nu-i dă atenție, se duce spre telefon) : Alo, cu doctorul Bica... Dumnezeu!

ești... Auzi, îi faci azi vitamine?... Nu se poate ! Intră peste el în ședință ; spune-le că e mai presus de ședința lor. Da, și pune și o doză din cealaltă. Bine... Ce să-i faci ? Crezi e-am să-l conving vreodată să-și ia concediu !... Merge și-așa : îi cunosc eu organismul... Ce să-i faci, e singura mea posibilitate de a-mi face datoria de medic în familie. Ferește-te să aple vreo dată că te sfătuiești cu mine, te-ar snopi !... Bine, la revedere.

(Întunecare

în care începe zgomotul de fond al petrecerii absolvenților, muzică multă, strigăte, toasturi, o bună parte a acțiunii se desfășoară pe-ntuneric pentru a crea atmosfera.)

PETRECEREA ABSOLVENȚILOR

Margine de terasă, în așa fel încît să avem o parte a locului petrecerii, dar și un colț pe malul fluviului. Veselie, cîntece, risete.

ILEANA : Și, dacă e adevărat că noi ne maturizăm mai repede, nu-nseamnă că trebuie să ne ascultați ?!

CEILALȚI (amuzaji și neîncredători, se vede acea psihologie a colectivului care s-a încins) : Da, sigur, lui ce-i pasă ?! Va avea bătrînul grijă... (Cîntece, risete ; cîțiva, amical, îl bat pe Dan pe umăr.)

COLEG I : Te prezinți numai : Gherasim. Și ai cale liberă la facultate. N-o să-ți convină, da'nghiți tu și asta. Se-nghite. Cu multă apă se-nghite !...

DAN (se smulge de el)

ILEANA (tipă) : Ascultați-mă !... Nu credeți ?! Doar știți că...

COLEG II : Lasă, domnule, pentru Dan e clar. Noi aștilalți, cei fără pile, noi ce facem ?!...

ILEANA (văzîndu-l pe Dan nervos) : Dar...

COLEG I : Ce „dar“ ? Tu te vei mărita cu el și vei beneficia de aceeași binecuvîntare...
ILEANA : Cum puteți fi așa răi ?! Am petrecut atît de frumos !...

DAN (repezi) : Nu-i nevoie, Ileana. Lasă-mă. (Se ridică.) V-ați spus toți planurile. Eu vi-l spun pe-al meu. Eu...

COLEG I : ...Fără ajutorul tatălui meu... (Risete.)

DAN : Bineînțeles. De ce mai trebuie să între și aceasta în discuție ?...

COLEG II : Păi vezi, asta-i !... Că nu intră, dar e...

CEILALȚI (diverse glasuri) : Lasă, Dane, noi ținem la tine și așa ; nu-i nevoie... Că va avea bătrînul grijă, va avea...

DAN : Parcă nu m-ați cunoaște deloc !...

COLEG I : Ba te cunoaștem.

COLEG II : Dar uite, că acum sîntem fiecare cu grijile noastre.

DAN : Cum, și nu mai sîntem clasa aceea de colegi care...

COLEG I : Unită, voioasă,...

COLEGA I : Unită, unită, numai că la examen. la facultate, fiecare cădem în parte.

COLEG II : Are dreptate ea. Fiecare cădem în parte. Gata, s-a terminat cu romantismul.

COLEG I : Asta-i singura diferență : pe noi ne chinuie admiterea, iar tu sigur nu cazii...

ILEANA : Se pune pentru el ipoteza să cadă ? La mintea lui, la...

COLEGA I : La tatăl lui...

DAN : Eram colegi, eram prieteni, țineam unul la altul...

COLEG I : Haide, Dane, astea sînt copilării. Acum băieții sînt încreși și, ți-am mai spus : avem fiecare grijile noastre...

DAN : Și eu am grijile mele, și eu sînt unul dintre voi.

COLEG II : Da, dar...

DAN : Taci !... Să nu mai spui prostia aia că te plesnesc !

CEILALȚI (rîd, glumesc, se încîntă, conform resoartelor unui amuzament colectiv care, o dată declanșat, nu numai că e greu de oprit, dar se amplifică neconștient într-un crescendo molipsitor.)

DAN (din unghiul său subiectiv are impresia că tot acest amuzament este îndreptat împotriva lui, încearcă să-l oprească, să se opună, să-l înfrunte și, pînă la urmă izbucnește) : Da ?! Atunci am să vă spun : ați auzit de Trușan ?... Profesorul Trușan.

CEILALȚI (rîd în continuare, doar cineva spune) : Trușan (Și apoi, cîțiva) : Trușan, auziți măi, Trușan !...

COLEG I (prin gălăgia celorlalți) : Am auzit de Trușan. Cum să n-auzim de Trușan...

DAN : Păi dacă ați auzit de Trușan, aflați că...

CEILALȚI (fac liniște, devin interesați în parte, alții tot mai vorbesc.)

COLEG II : Te duci la el, nu ?...

DAN : Exact...

COLEG I : Asta-i bună !...

COLEG II : Nu că-i bună, mă ; l-a pus taică-său, aici sînt policale la mijloc...

DAN : Nu m-a pus nimeni, dar eu m-am botărit. Mă gindeam oarecum, dar în clipa asta m-am botărit. Știi ce face el, nu !?!

COLEG II : Ce ?

DAN : Ia absolvenți de liceu ca să-i lucreze ca muncitori la prospecții, iar dintre cei care se dovedesc cei mai buni, își alege viitorii studenți. Eu mă voi...

COLEG II : Măi, Trușan nu-i ăla pe care l-a lucrat taică-tău ?

DAN : Cum ? Ce spui ?...

COLEG II (intimidat) : Nu știu, pareă așa-l auzeam pe bătrînul meu spunînd...

DAN : Ce-l auzean spunînd...

COLEG I (cu umorul celui cu chef) : Dane, tu ești timpit sau numai naiv ?!

DAN (gest agresiv.)

COLEG I : Stai, stai, tătucu, fără... ce, dacă sîntem la ora sincerităților, gata... (Face semn cu pumnul.)

DAN (fără voință, moale) : Te ascult.

COLEG I : Tu chiar nu știi nimic în legătură cu Trușan ?...

DAN : Ba știu. E un om cu renume, care ne-a făcut județul celebru. E un apreciat profesor universitar, specialist în construcții hidrotehnice și-n ameliorări ale solului. Are o teorie proprie privind organizarea și îmbunătățirea cu maximum de randament a terenurilor...

COLEG I (nerăbdător) : Da, teorie care se spune că poartă-n ea germenele unei mari și importante științe. Și altceva, ce mai știi?...

DAN : Că, prin aplicarea teoriei acesteia, ne-a făcut județul celebru, iar studiul lui se bazează tocmai pe amenajările făcute aici.

COLEG I : Și, altceva, altceva...

DAN : Că este, în felul lui, mai mult decît un om de știință, este un filozof, un vizitor realist, un om care-și îmbină soluțiile tehnice, privind amenajările de terenuri, cu studiul sociale, căutînd implicații în transformarea oamenilor, în destinul lor. Se spune chiar că are acum o nouă teorie privind raporturile dintre aceste transformări și modificările de conștiință din societate.

COLEG I : Băi, Dane !

DAN : Ce ?...

COLEG I : Pe ăsta l-a lucrat taică-tău ; el a plecat de aici cu tînichea de coadă din pricina lui taică-tău !

DAN (amenințător) : Dă-ți seama ce spui !

COLEG I : Dane, tu chiar nu știi lucrurile astea ?

DAN (din toată ființa lui, dorînd să nege) : Nu !

ILEANA (se apropie speriată) : Ce s-a-ntîmplat ?

DAN : Nu s-a-ntîmplat nimic.

ILEANA : Dar... (Ceuilalt.) Nu s-a-ntîmplat nimic ?...

COLEG I (ridică din umeri.)

ILEANA (încercînd să fie calină) : Dănuț... DAN : Ileana, vin eu și te caut. Te rog... acum...

COLEG I : De ce-ai alungat-o ?

DAN : Pentru că vreau să-mi confirmi...

COLEG I : Ce să-ți confirm ?... Tot scandalul care se spune că-i acum cu taică-tău... de-asta este. Că Trușan a devenit om mare, iar lumea se-ntreabă de ce-a plecat de-aici... Tot scandalul...

DAN : Ce scandal ?

COLEG I : Dane, sîntem oameni mari acum. Dane... tu chiar...

DAN : Chiar !... Da, chiar...

COLEG I : Bănuiam eu că ești cam naiv. Cînd te-am văzut cit de demn erai și cum luai lucrurile-n serios cînd te-am ales secretar la U.T.C.

DAN : De ce ?

COLEG I : Pentru că habar n-aveai că Necșulescu — subdirectorul, a venit și...

DAN : Și ?!

COLEG I : Și... asta-i ! Ne-a spus că ești și elev bun, inteligent, dar și că ar avea nevoie, fiindcă tu ești fiul... mă-nțelegi...

DAN : Nu, nu te-nțeleg.

COLEG I : Bănuiam eu. Tu nu prea cunoști viața, Dane. Tu nu știi că fără pile, aranjamente, chestii din astea...

DAN : Află că atunci, cînd m-ați ales voi, eu scrisesem un studiu, pe care l-a publicat revista aceea și despre care toți, elevi și profesori, spuneți că are o concepție matură, că...

COLEG I : Și dacă nu erai fiul lui Gherasim, revista aceea ți l-ar fi publicat ?...

Moment de stupeoare, cîntece și deodată observăm că Dan e deasupra celuialt, bătîndu-l.

COLEG I : Stai, Dane, de ce dai ?! Eu ți-am spus ce zicea Necșulescu.

DAN (lovindu-l) : Ce zicea Necșulescu, ce ziceai tu, ce ziceai toți !... De ce ziceai ?! De ce credeai așa ?!... De ce... (Ceilalți s-au strîns în jurul lor și privesc.)

COLEG I : Dane, dă-ți seama, Dane... Au !... (Îi răspunde c-o lovitură puternică.)

DAN (ca și cum asta a așteptat) : Așa !... (Lovește și el.) Și pumnul ăsta, tot fiindcă sînt băiatul lui, e puternic ?!... (Lovind.) Zi, zi că nu te lovesc eu !... Zi că, de fapt, forța mi-o dă altcineva, zi !...

PROFESORUL : Ce se-ntîmplă aici !... Și voi ?!... În loc să-i despărțiți... (Despărțindu-i.) Ei, astîmpărați-vă. (Surprins.) Dane, tocmai tu !...

DAN : „Tocmai eu !”... (Zbătîndu-se.) De ce „tocmai” ? ... De ce, cînd e vorba de mine trebuie să se spună „tocmai” ?!...

PROFESORUL : Dane, dar astăzi este sărbătoarea voastră, astăzi...

DAN : Și eu o stric. Pentru că sint turbulent, pentru că... (Uitându-se la toți cei care stau strinși în jurul lui.) Pentru că am fost acceptat coleg numai datorită... (Dă cu ochii de Ileana și tace.)

ILEANA : Dane, vino, Dane... (Ia un șervet, îi șterge fața lovită.) Vino, Dane...

DAN (încet, se lasă purtat de ea, se retrag spre malul fluviului.)

PROFESORUL : L-ați jignit !...

COLEG II : Dar de ce ? Am vrea și noi să fim jigniți cu un asemenea tată.

TOȚI (rumoare, risete, aprobări.)

(Întunecare,

treccm lângă malul fluviului, unde Ileana așază prosopul muiat, pe fruntea lui Dan.)

DAN : Chiar atât de puțină încredere să aibă ei în mine !...

ILEANA : Au. Dar se pornesc și ei. Sint cu chef... Știi, tata când vine cu chef...

DAN : Tatăl tău vine cu chef ?...

ILEANA : Da. La chenzină vine acasă cu chef. Și, uneori, chiar mai des decit la chenzină.

DAN : Și tu ce faci ?

ILEANA : Eu, ce să fac ?... Ca și mama.

DAN : Dar mama ta ce face ?

ILEANA : Se supără, adică face pe supărata, dar apoi ride. Tata e foarte simpatic, atunci când vine cu chef.

DAN : Și tata e foarte simpatic când e cu chef. Dar nu l-am văzut decit o dată.

ILEANA : Bine, tatăl tău e un om important...

DAN (furios) : Și tu ? !...

ILEANA (il mîngiee duinos) : Dragul meu cu fruntea veșnic încruntată ! (Il sărută.)

DAN (e mîngiat și îmbrățișat de Ileana, dar nu reușește să uite ceea ce îl chinuie) : Frumos !... Frumos început. Frumoși zori... terfeliti și scuturați de orice ideal !

ILEANA (încercînd să-l atragă către ea) : Dar zorii sint într-adevăr frumoși !...

DAN : Ce culoare au ?

ILEANA : Au culoarea cu care îi vezi tu.

DAN : Adică ?

ILEANA : Da, pentru mine au culoarea cu care îi vezi tu !...

DAN : Sint murdari. Și cenușii !... Prea cenușii, înțelegi tu, Ileana ?...

ILEANA : Am spus că pentru mine au culoarea pe care o vezi tu.

DAN : Sint cenușii, Ileana, îți spun eu : cenușii, lipsiți de fantezie și, mai ales, lipsiți de ideal.

ILEANA (il mîngiee, e tristă, încearcă un timid) : Dar...

DAN : Eram un om capabil. Apreciat de toți. Scrisesem un studiu cu care, după cum spuneau profesorii, se mindreau toți colegii mei. Și, deodată, aflu că nu însemn nimic, așa cum nici înainte nu însemnam nimic,

dar mă flatau toți pentru că eram... fiul tatălui meu (Crescendo nervos.) Nu aveam nici un merit, cînd am fost ales secretar, dar avea școala niște interese la tatăl meu ; nu are nici un merit studiul pe care l-am scris, dar mi-a fost publicat și elogiat, pentru că se bănuia că mi-a fost inspirat de tatăl meu.

ILEANA : Dar eu...

DAN : Taci. Nu mă consola. Știu acum prea bine. Sint un tip banal, depreciat, iar, pentru că am norocul unui asemenea tată, poate că sint chiar detestat, urit și, în orice caz, invidiat. Da, Ileana, colegii mei, la care țineam și de care eram sigur ca de niște frați, mă indiviază — asta-i sentimentul lor normal față de mine. Mă invidiază, iar de aici pînă la a mă urî, a mă detesta, este un pas.

ILEANA (admirativ) : Ești atât de frumos cînd te chinuiești !

DAN : Nu glumesc, Ileana.

ILEANA : Nici eu. Te iubesc, Dan.

DAN (dezamăgit) : Mă iubești !... (Răstit.) Și eu te iubesc !... Dar ce-nțelegem prin iubire, asta-i !...

ILEANA : Vezi, eu cred că, atunci cînd e vorba de iubire, și unul și celălalt trebuie să vadă totul la fel, dar absolut la fel...

DAN : Adică, dacă pentru tine ceva e albastru și pentru mine tot albastru trebuie să fie.

ILEANA : Mai mult decit atât : ceea ce înseamnă albastru pentru tine trebuie să însemne același, dar absolut același albastru și pentru mine.

DAN : Albastrul meu este și albastrul tău.

ILEANA : Exact.

DAN : Roșul meu este și roșul tău.

ILEANA : Da, cîmpul meu are exact aceeași culoare cu cîmpul tău, marea mea are exact aceeași culoare cu marea ta.

DAN : Și dacă eu am să-ți spun : Ileana, cerul meu e mai albastru sau mai puțin albastru decit cerul tău !

ILEANA : Înseamnă că atunci, în clipa aceea, sau în ziua aceea nu ne iubim suficient, sau că s-a rupt ceva, sau că am început să ne îndepărtăm...

DAN : Deci iubirea înseamnă că avem același cer, de aceeași culoare, în aceleași nuanțe, cu aceeași nori...

ILEANA : Și același cer, și același soare și același nesfîrșit, pentru că noi trebuie să vedem totul cu aceeași lumină, în aceeași lumină și de la aceeași lumină.

DAN (poate într-un mic joc de amuzată satisfacție) : Ei bine, Ileana, află că cerul meu are exact, dar absolut exact aceeași culoare cu cerul tău !... (O îmbrățișează, o sărută.) Îți declar asta solemn, după o îndelungă studiere a spectrului culorilor ! (O sărută din nou.)

ILEANA (delicat, cu întreruperi timide) : Îmi dai voie să cred, să cred în înalta precizie tehnică a spectrului tău...

DAN : Te iubesc, Ileana ! Asta-i !... Și, să-ți spun drept, dacă mă gîndesc mai bine, chiar încep să cred că nu e deloc un simplu joc, teoria ta cu culorile.

ILEANA (cu gravitate) : Nu. Nu e deloc un simplu joc !... Eu cred în ea cu multă convingere !...

DAN (privind-o, apropiînd-o) : Da... Cu o singură precizare : ochii. Ochii tăi au numai pentru mine culoarea pe care o au !...

ILEANA : Ochii ?... Da, s-ar putea. Ba nu. Chiar ai dreptate : culoarea ochilor mei îți aparține doar ție. Cum o vezi tu, cum vrei tu s-o vezi, așa e. Iar cu te cred pe tine. Trebuie să te cred doar pe tine.

DAN : Da, e clar, acum știi prea bine și eu ce culoare au ochii mei, ce culoare trebuie să aibă ochii mei.

ILEANA : Ce culoare ?

DAN : O culoare fermă. O culoare cu care să-i pot privi pe toți în față, o culoare categorică și adevărată, căreia să nu-i pese de nimic.

ILEANA (privindu-l) : Da... au o culoare categorică și adevărată, căreia nu-i pasă de nimic... Și eu te iubesc, te iubesc, Dan, te iubesc mult de tot...

DAN : Și mergi cu mine oriunde ?...

ILEANA : Ți-am spus : vād totul în aceeași culoare cu tine.

DAN : Bine. Să m-aștepti, Ileana. Să m-aștepti pentru că vom lua o hotărîre importantă.

ILEANA : Dar unde te duci ?

DAN : Mă duc... Mă duc să discut despre Trușan. Să-i cer să-mi spună adevărul despre Trușan.

INTUNECARE

CABINETUL LUI GHERASIM

ANDRONIC : Vă salut. Bine v-am găsit !

GHERASIM (reținut) : Salut.

ANDRONIC (forțînd) : Ședințe lungi. Fum mult.

GHERASIM : Ai dreptate. De douăzeci și cinci de ani îl înghit.

ANDRONIC : Oare e atît de gustos ? (Scuturînd vreo două scrumiere pline.)

GHERASIM : Dacă mă gîndesc bine, m-am obișnuit cu el. Eu cu fumul de la țigările celorlalți, ei cu cel de la țigările mele...

ANDRONIC : E plăcut. Hotărîrile care se iau în timp ce el se ridică deasupra noastră înseamnă putere. De ce n-am recunoaște-o ? !

GHERASIM : Am recunoscut-o întotdeauna ! Da, e o plăcere să conduci. O plăcere gravă care presupune foarte multe îndatoriri.

ANDRONIC : Vă apasă plăcut...

GHERASIM (izbucînd) : Situația în care ne chinuim o poți numi plăcută ? !...

ANDRONIC (sigur pe el) : Am rezolvat-o. Avem o amînare de trei luni.

GHERASIM (nemulțumit) : Amînare.

ANDRONIC : Da, la planificare. Ia minister, am aranjat eu. Acum va trebui să dăm dovadă de forța noastră de-a mobiliza colectivul. Trebuie să facem apel la organizațiile de partid, să stimulăm inițiativa. Între timp vom obține aprobarea Consiliului economic, ceva suplimentări, materii prime din stocurile altora...

GHERASIM : Ești un bun cunoscător al legilor socialismului !

ANDRONIC : Altfel nu s-ar putea aranja toate acestea.

GHERASIM (dur) : Din păcate, le cunoști mai ales ca să știi cum să te strecorei printre ele !

ANDRONIC (jîgnirea e neașteptată) : Tovarășe Gherasim, mă simt lezat. Eu am făcut totul pentru acest combinat.

GHERASIM (un calm care-i dovedește și mai mult opinia formată despre celălalt) : Știi, Andronic, orice delicvent mai cu cap învață legea numai ca să știe cum să scape de ea.

ANDRONIC : În ochii dumneavoastră, omul care rezolvă o situație gravă e un delicvent.

GHERASIM : Nu neapărat. Sînt și profesii onorabile ; care este meritul unui avocat decît de a ști să jongleze printre legi, scoțîndu-și clientul cît mai nevinovat ? !...

ANDRONIC (dur) : Dar să știi că, în cazul de față, clientul meu este acest județ căruia îi vreau binele, sînt oamenii care trebuie să-și încaseze salariile, este chiar biroul județean care nu a luat măsurile convenite. Eu încerc ; bineînțeles că încerc să... (Ritos.) Pentru că am simțul datoriei mele...

GHERASIM : Vezi, Andronic, eu nu voiam decît să-ți spun că legile dezvoltării societății sînt altele decît cele ale justiției. Dacă le-aveți numai ca să știi cum să le eludezi, ești de la bun început un învins.

ANDRONIC : Tovarășe Gherasim, vreau să vă spun... poate că de mai multă vreme

vreau să vă spun : vă interesează prea puțin soarta județului, a oamenilor... de dragul unor principii.

GHÉRASIM (deodată, neașteptat pentru atitudinea de până acum, strigînd) : Cu amănări nu facem nimic. Situația trebuie rezolvată radical !... Combinatul ăsta merge prost, foarte prost !

ANDRONIC (sigur pe el) : Eu am obținut amînarea. Și știți în ce condiții ?... În condițiile unor reglementări foarte stricte, care nu permit așa ceva !...

GHÉRASIM : Și ce-ți folosește amînarea, cînd știi sigur că nici peste trei luni combinatul nu va da producția planificată.

ANDRONIC : Am vorbit și cu ministrul ! El nu are același interes ?... Ministerul nu este implicat ? !... Se va forma imediat un colectiv de specialiști. În trei luni, vom găsi o soluție...

GHÉRASIM : Soluția trebuie să fie radicală și categorică. Nu avem nevoie de această amînare !

ANDRONIC : Eu vă spun respectuos și ferm că avem.

GHÉRASIM : A fost un angajament demagogic : s-a făcut o planificare proastă. Acum trebuie să recunoaștem deschis !

ANDRONIC : Și ce realizăm ? !... O întoarcere înapoi, nemulțumiri sus !... O critică aspră...

GHÉRASIM : O merităm !

ANDRONIC : Poate chiar și schimbări.

GHÉRASIM : Schimbarea principiilor, pe care o încerci dumneata, e mai gravă decît schimbarea unui om sau a altuia !

ANDRONIC : Confundați județul cu principiile dumneavoastră care...

GHÉRASIM : „Care“ ? ! Spune !

ANDRONIC : Uneori principiile dumneavoastră... Poate c-ar trebui să le mai interpretați. Să nu le păstrați așa, rigide...

GHÉRASIM : Andronic !... În țara mea, cu partidul meu la putere și cu capul meu pe acești umeri, eu îmi păstrez principiile așa cum sînt ele, chiar rigide.

ANDRONIC : Pentru plăcerea dumneavoastră. Fără să vă pese dacă celor din jur le folosește sau...

GHÉRASIM (un tipăt neașteptat ; dur, autoritar) : Le folosește ! (Revenîndu-și, apropiindu-se amenințător.) Știi prin ce e odioasă burghezia ? Prin principiile pe care le enunță tocmăi pentru a nu le respecta. Știi care este reala sursă de cîștig și de îmbogățire în capitalism : nerespectarea principiilor, nerespectarea legilor.

ANDRONIC : Vreți să-mi țineți o lecție de economie politică capitalistă.

GHÉRASIM : Nu !... Vreau să-nțelegi că noi, dacă am făcut alte legi nu le-am făcut tot pentru a le-ncălea, tot pentru a le afla porțița de nerespectare, tot pentru ca, ajungînd într-o situație din aceasta, cum ne aflăm de trei săptămîni...

ANDRONIC (einic) : De două luni... Dumneavoastră o cunoașteți de trei săptămîni...

GHÉRASIM : Vrei să spui acum că nici nu mai cunosc exact situația din județ !

ANDRONIC (la fel) : Nu. În mod deliberat eu v-am ascuns-o.

GHÉRASIM : De ce ?

ANDRONIC : Îmi permiteți să fiu sincer ?

GHÉRASIM : Credeam că ăsta e un principiu elementar al relațiilor noastre.

ANDRONIC : V-am cerut permisiunea să vă spun un lucru grav.

GHÉRASIM (silindu-se să fie reținut) : Spune-l !

ANDRONIC : V-am ascuns situația de la combinat pentru că voiam s-o remediez...

GHÉRASIM : Și de ce trebuia să mi-o ascunzi ? !

ANDRONIC (frontal) : Pentru că m-ați fi împiedicat.

GHÉRASIM : Sînt o piedică. Sînt depășit, vrei să spui...

ANDRONIC : Dumneavoastră iubiți județul așa cum vă iubiți principiile. În sine. Fără să vă pese de dezvoltarea lor.

GHÉRASIM : „Cum îmi iubesc principiile“. Și asta-i rău ? !...

ANDRONIC : E rău, cînd principiile sînt învechite !... V-o spun cu toată conștiința mea de comunist și cu tot respectul pe care-l am pentru trecutul dumneavoastră...

GHÉRASIM : Și atunci, spune-mi, de ce mai vii la mine să-mi relatezi tot ce-ai făcut ?...

ANDRONIC : Pentru că, oricum, ca să pun ceva în practică e nevoie de acordul dumneavoastră !

GHÉRASIM : Acordul meu ?... Ei bine, nu-l ai !... Acum am audiențe !

ANDRONIC : Dar... ăsta e abuz. Știu că vă place puterea. Dar...

GHÉRASIM : Acum am a-u-di-en-țe !

ÎN TUNE CĂRE

Primul solicitant care intră e Dan. Văzîndu-l, Gherasim se destinde.

GHÉRASIM : Dane !... Băiatule... Tu aici !... (Îl îmbrățișează.) Ce s-a-nîmplat ? !... Note rele nu mai ai de mult, de alte nevoi, știu că maică-ta are grijă... (Îi dă o palmă prietenească.) Îmi pare tare bine că te văd !... Uite, chiar mă gîndeam să te iau odată la pescuit, numai noi, fără maică-ta. Maică-ta ne strînge în jurul ei, așa... ca o preoteasă antică !...

DAN (tace, se uită în jur) : E impresionant la tine. N-am fost niciodată aici...

GHÉRASIM : Nici nu trebuia, fiule. Aici e alteeva, iar acasă e alteeva. Tu erai un copil... Acum, da. Chiar ar fi trebuit să vii odată. Îmi pare rău că acum ai nimerit tocmăi cînd am audiențe... Ei, dar lasă, mîine, poi-mîine, am să te chem în mod special. (Ca și cum s-ar degaja.) Acum, știi... am audiențe...

EU: Eu am venit în audiență, tată...

GHÉRASIM: În audiență? !...

DAN (bătăios): Da, m-am înscris de două săptămîni, am venit de la ora două, am așteptat pînă acum și am intrat.

GHÉRASIM (ca și cum ar repeta ce spune Dan): ...Și ai intrat.

DAN: Da. Dacă mă gîndesc bine, de la tine cred c-am învățat să mă port așa: la egalitate cu ceilalți. Democratice.

GHÉRASIM (pare a se lămuri. Nu-i convine, dar se abține. Trece în spatele mesei. Fără să spună „dacă-i pe-așa“): Poftim; ia loc.

DAN: Am să încerc să mă-ncadrez în cele cincisprezece minute cit e permisă audiența la tine.

GHÉRASIM (ar vrea să-i dea o replică, dar renunță): Te ascult, Dane.

DAN: Vin în numele meu și al colegilor mei. Adică în numele meu pentru un lucru și al colegilor mei pentru altul.

GHÉRASIM: Cu care vrei să începem?

DAN (nu se lasă, nu renunță la a fi ar-tăgos): Colegii mei vor să-ți ceară să dai unei străzi, sau unei instituții publice sau la ce crezi tu de cuvîntă, dar să dai numele lui Valentin Trușan.

GHÉRASIM: Numele lui Valentin Trușan?

DAN: Da.

GHÉRASIM: Și de ce nu vin ei să mi-o ceară, colegii tăi? De ce te trimit pe tine? !... DAN: Nu m-au trimis. Eu am venit. Ei nu se gîndeau să vină la tine.

GHÉRASIM: Nu... Dar cine le-a dat ideea asta cu numele lui Trușan?

DAN: Eu.

GHÉRASIM: Aba! Acum am înțeles. Ei nu se gîndeau să vină la mine, în schimb tu le-ai dat ideea cu numele lui Trușan, pentru care ai venit la mine în numele lor, cu toate că ei nu te-au trimis.

DAN: Am venit pentru al doilea lucru. Pentru cel care mă privește. Am venit să aflu de la tine ce s-a întîmplat cu Trușan, ce rol ai tu în soarta lui Trușan?

GHÉRASIM (nervos): Și ceilalți oameni așteaptă audiența, pentru că fiul meu își permite să vină să mă întrebe lucruri, pe care le putem discuta și acasă.

DAN: Eu m-am înscris în audiență...

GHÉRASIM: Lumea nu știe asta.

DAN (încăpățînat): Și n-am folosit pînă acum decît jumătate din timpul la care am dreptul.

GHÉRASIM (nervos și descumpănit): Bine. Atunci, la prima chestiune: comunică colegilor tăi care ți-au preluat ideea sau, dacă ți-au preluat ideea, că nume de stradă sau de instituție publică nu se poate da decît după moartea cuiva. Or, Trușan e deosebit de viu și încă mai tînăr decît mine. Clar? !... La a doua chestiune: Trușan a fost aici activist. Om cu răspundere. Avea în același timp înclinare și pentru munca științifică. Era pesemne mai dotat pentru munca științifică decît pentru cea organizatorică de în-

dată ce a preferat una alta. Asta e tot. Clar?

DAN: Poate c-ar fi clar, tată. Numai încă o întrebare: avem și aici universitate; de ce-a trebuit el să se ducă-n învățămînt la București?

GHÉRASIM: Asta o știi tot de la colegii tăi? !...

DAN: De la colegii mei, de la altă lume care-l admiră... Uite, de exemplu, cu vreau să mă duc să fiu studentul lui Trușan.

GHÉRASIM: Tu? !... (Ducîndu-se furios către el; vezi cum, pe drum, se hotărăște să se abțină; greu.) Dar, despre mine, despre George Gherasim, ce știi de la colegii tăi, ce știi de la altă lume? !...

DAN: Cred că nimic prea rău.

GHÉRASIM: Aha... „nimic prea rău“!

DAN: Cum să-ți spun... Pentru ei, tu faci parte din firea lucrurilor. Te birfese oleacă, te apreciază tot oleacă... Ești aici ca... un monument al naturii. Toți sînt obișnuiți cu tine, toți știu că tu îi conduci...

GHÉRASIM (fiert): Monument al naturii. DAN (deosebit de rău): Da, tată; care-și are locul lui, dar pe lîngă care oamenii fac tot ce vor ei.

GHÉRASIM (privindu-l lung): M-ai judecat de multe ori în sinea ta? !

DAN: Tot timpul, de două săptămîni în-coace.

GHÉRASIM (aspru): As-pru? !...

DAN: Atîta cît să ajung la concluzia că, dacă-i adevărat ce se spune despre tine și Trușan, trebuie să te disprețuiesc!

GHÉRASIM: Ai dreptul. Dar nu aici, băiete. Aici așteaptă oameni și George Gherasim stă să se explice cu fiu-său... Pentru că n-a făcut asta acasă.

DAN: Uite, tată, mie mi s-a cerut întotdeauna să înțeleg situația ta, să fiu demn, să nu te fac de ris. Nu crezi că e cazul să-ți cer și eu același lucru?

GHÉRASIM: Spune! (Totuși, avertizîndu-l.) Mai ai trei minute. Nici unul în plus.

DAN: Foarte bine, fii principial cu mine, fii principial în familie, fii acasă zeul nostru principial! Iar atunci cînd unul ca mine ajunge să deschidă ochii, ce descoperă în-afară?

GHÉRASIM: Ce?

DAN: Știi că-n județul pe care cu onoare-l conduci, aranjamentele, pilele, traficul de influență, concesiile reciproce, serviciile reciproce pe motive neprincipiale, bunul plac al unuia sau altuia, demagogia, falsul democratism, toate acestea se mai practică încă, fără prea multă rușine? !

GHÉRASIM (vrea să spună ceva dar...)

DAN (nu-l lasă. Retezîndu-i gestul): Știi că, aici, în județul unde aveai grijă să nu se spună și să nu se zică, unul poate fi ales într-o funcție doar fiindcă e fiul cuiva de care instituția are nevoie!

GHÉRASIM (același joc.)

DAN : Ştii că aici, sub ochii tăi, nimeni nu crede că pentru mine n-ai făcut şi nu vei face niciodată nici un fel de intervenţie şi e-ai fi în stare să mă baţi dac-ai auzi că mi se face cea mai mică favoare ?

GHERASIM (acelaşi joc.)

DAN : Ai construit acest judeţ cu oraşe, cu uzine...

GHERASIM (agresiv) : Nu-ţi place ? Arată rău ?...

DAN : Arată splendid. E modern şi complet modificat. Are cele mai impresionante fabrici, are cel mai înalt ritm de dezvoltare industrială din Europa, are universitate şi douăzeci de mii de apartamente noi... are, are... Are tot ce-ţi face plăcere !... Şi, dacă n-ai fi visat ceea ce ştiu prea bine că ai visat, zău că ţi-aş da dreptate să te mîndreşti !...

GHERASIM (parcă plăcîndu-i) : Iar aşa ?...

DAN : Dar oamenii tot cu aranjamente umbilă, tot nesinceri sînt, tot nesiguri pe ei ; cel care are cuţitul...

GHERASIM : Viaţa este mai complicată şi mai diversă şi... (Supărat.) Şi vom mai discuta acasă. Pină la capăt. (FuriOS.) Pentru că nu-i chiar aşa cum spui !... Idealuri există în fiecare om !

DAN : Iar tu, omul marilor idealuri, l-ai îndepărtat pe Truşan !... L-ai „lucrat“ pe Truşan, nu-i aşa ? ! ...Te deranja, vă deranja că era inteligent şi creator !...

GHERASIM : Dan, am audienţe. A ta s-a terminat. Am să-ţi explic. Orîcînd, dar nu acum !... Ne vom explica !...

DAN : Nu ne vom explica. Nu ne vom mai explica, tată, nu mai e nevoie !... (Deodată surprinzător : ca un strigăt sau ca un ris retezat.) E clar !...

CASA CORNELIEI

DAN (ca o siluetă, în penumbră, încărcat cu un rucsac sau cu un sac de voiaj, trece prin încăperi, lasă uşile să se trîntească în urma lui.)

CORNELIA (îi se aude doar glasul ; mai mult soptit, temător) : Dane, Dane...

DAN (trece prin ultima uşă şi, aşezîndu-şi mai bine sacul, porneşte însoţit de-o melodie destul de tristă care se aşază între el şi glasul Corneliei.)

FEMEIA (se întîlneşte cu Dan, îl priveşte, gesticulează a admiraţie, intră în casa Corneliei.)

CORNELIA (în timp ce lumina se aprinde pe chipul ei, gest mut, încercare de a-l chema sau de a-l reţine pe Dan.)

FEMEIA (întrînd) : Fericită eşti, Cornelia !... Tocmai l-am văzut pe Dan... Ce chipeş !... Bărbat în toată firea !... Să-ţi trăiască !... Eşti fericită, Cornelia !... Bărbat, bărbat ; fecior de nădejde ; mîine-poimîine ajunge şi el ca taică-său !... Eşti fericită !... Şi eu !... Cu amăritu' de fiu-meu !... Ajută-mă, Cornelia !... Iar a căzut la examen. Ajută-mă. O vorbă de-a ta e de ajuns.

CORNELIA (absentă) : Bine, bine am să vorbesc...

FEMEIA : Mulţumesc, Cornelia ; mulţumesc !... Vezi, de asta eşti tu fericită, fiindcă-i ajută şi pe alţii... Mulţumesc. (Iese.)

CORNELIA (cade sfîrşită pe un scaun ; priveşte în gol) : Sînt fericită !... (Auzind zgomote, sare de pe scaun, se aranjează, capătă o mină voioasă.) George !

GHERASIM (o sărută cu o afecţiune îndelung rodată) : Cornelia, Cornelia, uite că bătrînul tău tot mai ajunge pe-acasă.

CORNELIA (îl priveşte îndelung) : Eşti... bine ?

GHERASIM : Perfect !...

CORNELIA : Eşti... puţin... obosit ?

GHERASIM : Deloc. Dar tu ?

CORNELIA : Eu mă simt foarte bine. Cînd vii tu acasă ? mă simt foarte bine. Ce altceva mi mai trebuie ? !

GHERASIM : Cornelia, îţi mulţumesc pentru reţeta pe care mi-ai prescris-o. Îmi face foarte bine.

CORNELIA : Reţeta pe care... Eu ţie ? Ți-am prescris-o eu ţie ?...

GHERASIM : Îţi mulţumesc.

CORNELIA : Dar nu eu... Doctorul Bica...

GHERASIM (ameninţător, cu oarecare umor) : Cornelia ! Eu nu admit să fii suspectat nici chiar de medici !...

CORNELIA : Dar...

GHERASIM (amuzat) : Ei, doar n-ai vrea să cred că doctorul Bica nu e dirijut de tine. (Cu umor.) Ştii prea bine că aici în judeţ trebuie să mi se raporteze totul.

CORNELIA (surprinsă, uimită) : Atunci... Atunci ştii şi de Dan...

GHERASIM : Ce să ştiu de Dan ?

CORNELIA : A plecat de acasă !...

GHERASIM (face un efort ca să se abţină) : Cred că da... A fost în audienţă azi la mine.

CORNELIA : În audienţă ? !...

GHERASIM : Da. În audienţă. Azi nu e vineri ? ! Vinerea am audienţe. Nu e clar ?...

CORNELIA (impersonal) : Ba da. E clar : vinerea-ai-au-di-en-ţe...

GHERASIM : ...Cornelia...

CORNELIA : Da, George...

GHERASIM (greu) : Să-i explici lui Dan, cînd vei putea, că n-are motive să-i fie ruşine cu mine...

CORNELIA : Cu tine ?... Dar de ce să-i fie ?... Ce eşti tu ca să-i fie ?...

GHERASIM (nemaiputîndu-se abţine) : Ce sînt eu ? !... Un monument al naturii, asta sînt !... O piatră pe care se aşează ciourile şi vrăbiile şi porumbelii, şi-şi fac mendrele, asta sînt... (Strigătul său rămîne cu ecouri prelungi, rezonanţă care încet, încet se schimbă în plînsul Corneliei.)

CORNELIA (plînsul vine ca un ecou. Dinlăuntrul ei, încet şi tenace, ca un vuiet din depărtări. Vine greu şi de neînălăturat, ca o sfîşiere prelungă. Cînd poate, frîntă, învînsă, ea spune printre hohote) : Iar eu sînt femeia fericită !... Fe-ri-ci-tă !

GRUP SOCIAL — ȘANTIER

VERONICA : Hei, duduțuță, fată frumoasă, ia stai olecuță, turturică ; ia stai și spune-mi cine ești și cine-i turturelul matală ?...

ILEANA (cam contrariată) : Cum cine sint ? ! O muncitoare pe șantierul dumneavoastră, asta sint. Și el la fel. (La privirile neîncrezătoare ale Veronicăi.) Asta sîntem.

VERONICA : Sînteți căsătoriți ?

ILEANA : Da. Adică nu... Mai avem o lună pină împlinim vîrsta. N-au vrut să ne dea cameră aici. Eu stau la dormitorul fetelor, el...

VERONICA : Drăguții de voi ! Nu te supăra, fetiță, că te-ntreb așa, dar tare-mi sînteți dragi, cînd vă iubiți.

ILEANA : Păi, noi ne iubim tot timpul.

VERONICA : Da. Și mie-mi sînteți dragi tot timpul. Spune drept, nu m-ai mai văzut ?...

ILEANA : Ba da.

VERONICA : Și nu te-ai întrebat de ce te tot iscodesc cu privirile.

ILEANA : Nu. Dar am văzut că mă iscodiți.

VERONICA : Fiindcă-mi sînteți dragi, de aia !... Fiindcă... (Devine sentimentală, aproape lacrimogenă.) Fiindcă uite-așa eram și eu cu Cocușor al meu cînd am venit pe șantier !... (Alt ton.) Spune-mi : ți-ai terminat liceul ?...

ILEANA : Da.

VERONICA : Oricum, tot e ceva !... Eu n-aveam decît șase clase cînd am fugit cu el !...

ILEANA : Unde ?...

VERONICA : Unde ?... Cum unde ? !... Pe șantierele patriei ! Pe toate-am fost !... Nu există mare construcție în țara asta, care să nu fi fost martora iubirii mele cu Cocușor. Și-acuma, n-am fi ajuns aici, dar am un ne-trebnic de coleg care-i mare ștab la județ. Ne-a promis marea cu sarea !... S-a ținut de cuvînt cum te-ai ținut tu !... Iartă-mă că-ți spun tu, da'-mi ești atît de dragă ! Ne-a făcut să plecăm de la un loc „pe cinste”. Ce vrei, îmbătrînește omul. Am vrut și noi să ne tragem mai pe lingă locurile noastre.

ILEANA : V-ați iubit atît de mult ?...

VERONICA : Ne mai și iubim, dragă !... Dar de, e altă vîrstă. De asta mă tot uit la voi, de cînd ați apărut aici, pe șantierul nostru... Sînteți imaginea noastră de-atunci !... Și vă invidiez !... Și mi se scurg ochii !... Spune drept : vă iubiți mult, nu-i așa ? !...

ILEANA : Ne iubim (Mîndră.) În dragoste nu există mult sau puțin. Există totul, și atît.

VERONICA : Și, mă rog, ai putea să-mi spui de ce-l iubești ?... Fiindcă-i frumos, nu ?...

ILEANA : Nu. El e frumos pentru mine, fiindcă-l iubesc. Dar eu îl iubesc pentru felul cum e el. Pentru cum gîndește, pentru cum se poartă, pentru cît e de cinstit, pentru cît e de serios !...

VERONICA (enormă efuziune ; o îmbrățișează) : Draga mea, fătucă mea !... Exact ca mine. Ești făcută din același aluat ca mine. Și eu : omul pe care-l iubesc e cel mai frumos din lume !... Iar pentru ce-l iubesc, asta eu știu !...

SOȚUL VERONICĂI (apare masiv și taciturn făcînd gesturi ne semnificative.)

VERONICA : Cocușor !... (Se repede, îl sărută, îl mîngîie.) O vezi pe turturică !... (Gravă și gesticulînd față de finețea Ilenei.) Ia zi, dacă nu-s leit eu !... Ai, nu-s eu cea de atunci cînd tu m-ai adus, tartore, pe marile șantiere ? !... (Ilenei.) El e eroul meu !... Să-l vezi la defilare cum i se umple pieptul (Face semnul decorațiilor.)

ILEANA : Vă admir, doamna mi-a povestit cît de mult vă iubește și după douăzeci și doi de ani.

SOȚUL VERONICĂI (îi strînge mina afectuos, mimînd a spune ceva ; dar, de auzit, nu se aude nimic.)

VERONICA : Cocușor !... (Îi spune ceva, se aud frînturi.) Mai are o lună pină la vîrstă. Ea e-n dormitor la fete, el... Zău Cocușor...

SOȚUL VERONICĂI (tace, îngăduie, o mîngîie.)

VERONICA (exclamație) : Cocușor !... (Îi sărută, o ia de mînă pe Iléana.) Turturico, fătucă mea, am hotărît : vă luăm la noi ! Du-te, ia-ți păsăroiu' și vino ! Și cu bagajele, că, după cum arătați, cred c-aveți și vreo sacoșă cu voi !...

DAN (a apărut în timpul acesta și, surprins de prietenii Ilenei, stă deoparte, fluieră.)

ILEANA (tresare, aleargă către el) : Dane !

VERONICA : Aha, te-a simțit uliul !... Ia adă-l încoa. Ia adă-l să ți-l vedem și noi mai deaproape (Îi dă cu cotul soțului ei a-ntrebare : „ei, ce zici ? !”)

ILEANA (venind) : El e Dan...

VERONICA (scuipându-i de deochi) : Doamne, că frumos vă mai stă așa de mină ! Leit noi, nu, Cocușor ? !... (Îi ia pe Dan, îl întoarce pe toate părțile.) Să mă trăznească dacă eu nu te cunosc de undeva !... Cum zici că te cheamă ?

DAN : Dan Popescu.

VERONICA : Popescu, Popescu... Popescu ? !...

DAN : Exact, doamnă. Vă mulțumesc. Ileana mi-a spus, dar...

VERONICA : Nici un dar !... Am hotărît (Studiindu-l bine.) Popescu ? !... (Neîncrezătoare.) Și, de unde ești ?

DAN : Eh, tocmai din partea cealaltă a țării !... De la Oradea, doamnă !...

VERONICA : Părinții sint din O...

ILEANA : Da, orădeni ; sintem orădeni, nu v-am spus ?...

VERONICA (neîncrezătoare) : Eu te-am mai văzut. Nu se poate !... Ochii ăștia... ochii ăștia seamănă leit... cu cine oare ?...

ILEANA : Sigur că l-ați văzut !... Nu spuneți că semănăm leit cu dumneavoastră de acum douăzeci și doi de ani !... Dan e leit dumnealui, cel de-atunci.

VERONICA (dă să-neuvințeze, apoi se oprește neîncrezătoare) : Auzi, Cocușor !... (Amenințătoare, lui Dan.) Ochii ăștia ți-i știu !... (Cu hotărîre.) În fine, hai !... Am hotărît, doar ; veniți la noi. Duceți-vă și aduceți-vă plasa cu lucruri...

ÎNTUNECARE

PRIMA LOR CAMERĂ CONJUGALĂ

Sărut lung, mîngieri delicate, revenire la sărut.

DAN (o ia pe Ileana, o rotește, apoi o ridică în brațe, o plimbă prin cameră) : Țsta e nordul, ășta e sudul...

ILEANA (rostind odată cu el) : Țsta e răsăritul, ășta e apusul !...

DAN : Avem cele patru puncte cardinale ale noastre !...

ILEANA : Da, ale noastre !...

DAN : Ileana, tu nu crezi că ășta este esențialul ?

ILEANA : Să avem cele patru puncte cardinale ?...

DAN (precizînd) : Ale noastre !... Vezi, cele patru puncte există obiectiv. În același timp, într-un fel sau altul, fiecare om are cele patru puncte cardinale ale lui. Esențialul este că noi le avem pe ale noastre. Nordul tău este și nordul meu, sudul tău...

ILEANA (rostind odată cu el) : ...Este și sudul meu.

DAN-ILEANA (totul se amestecă în glasurile lor, într-un dulce cîntec al cărui contratimp balansează între „meu” și „tău” ca într-un canon) : Răsăritul tău este și răsăritul meu... răsăritul meu este și răsăritul tău... apusul tău este și apusul meu, apusul meu și apusul tău... (Totul e rostit într-un crescendo, cantr-un dans care îi cuprinde, îi rotește, îi îmbrățișează și-i topește într-un lung sărut.)

ILEANA : Pe drum, ți-aduci aminte, cînd făceam autostop, ți-aduci aminte cum spuneam : mergem spre răsărit, mergem spre răsărit...

DAN (împreună cu ea) : Mergem spre răsărit, mergem spre răsărit...

ILEANA (cu voce groasă) : Și ce faceți voi spre răsărit ? — ne-a întrebat șoferul acela morocănos.

DAN (răspunzîndu-i direct aceleia) : Mergem să muncim și i să ne iubim, bătrîne !...

ILEANA (același joc) : Și unde să vă opresc la răsărit ?

DAN (idem) : Oriunde vrei dumneata, bătrîne !

ILEANA (idem) : Credeți că veți găsi oriunde un loc să vă mulțumească ?

DAN (idem) : Desigur, bătrîne. Doar ce-i trebuie omului altceva decît să muncească și să iubească ? !

ILEANA (idem) : Ehe ! Sînteți voi tineri !... Îi mai trebuie multe !...

DAN : Nu, bătrîne !... Nu-i mai trebuie, bătrîne !... Viața ne-o complicăm noi, și-atunci nu ne mai rămîne timp tocmai pentru esențial, tocmai pentru ca să muncim și ca să iubim !...

ILEANA (idem) : Să vă las aici ? !...

DAN : Dacă vrei !... Și mai treci pe la noi !... Ne vei găsi muncind, ne vei găsi iubindu-ne !... Ne vei găsi fericiți !

(Fac amîndoi semne cu mîna ca și cum s-ar îndepărta de acela și, îmbrățișați, o rup la fugă chiuind ; aleargă, aleargă, într-o întregă joacă pînă ce, îmbrățișîndu-se, cad oboșiți, și reapare, pentru ei, realitatea camerei.)

ILEANA : Și chiar crezi că sintem la răsărit ?

DAN (sărutînd-o) : Nu arc nici o importanță. Avem toate cele patru puncte cardinale.

ILEANA (îmbrățișindu-l) : Ai dreptate ; toate !...

DAN : Ileana, tu-ți dai seama că eu sint cel mai bogat om din lume : am toate cele patru puncte cardinale, și pe tine !...

ILEANA (entuziasmată) : Da !... Și eu : te am pe tine și toate cele patru puncte cardinale !...

DAN : Și-ți aduci aminte ce ne-a spus bătrîna aceea cu ochi rîi, ce se ținea pe după gard ?... (Imitînd-o.) Ce vă zbuguiți așa ?... Ce, credeți c-ați apucat fericirea de-un picior ?... E greu pe-aici !...

ILEANA (răspunzîndu-i direct, ca Dan în jocul de mai înainte) : Nu-i nimic, mătușico, nu ne temem de greu !... Dacă vom munci mai greu, vom fi mai mindri de noi și ne vom iubi mai mult !...

DAN (vocea Bătrînei) : E... e... o să vedeți voi ! Ce, credeți că lumea, așa, deodată, se schimbă ? !

ILEANA : Nu deodată, mătușico, dar se schimbă !

DAN (idem) : Vă faceți visuri !... Și-apoi, dacă vreți s-o știți bine, aici nici nu-i chiar răsăritul !

ILEANA : Dar unde-i ?...

DAN (idem) : Poate mai la dreapta, poate mai la stînga !...

ILEANA : Nu-i nimic !... Il facem noi să fie aici !...

AMINDOI : Aici, mătușico ! Ai să vezi matală ! Il facem noi să fie !... (Îmbrățișăți, fac un salt, ca și cum ar prinde ceva ; de fapt, totul aici e cu evidentă pantomimă și balet, replica avînd doar un rol de sugestie ; fac un salt, apoi încă unul, sint înfîntați, se sprijină unul pe celălalt, se îmbrățișează și se sprijină, se ajută și se atrag unul pe celălalt, și iarăși se îmbrățișează.) Il aducem noi, mătușico ; il aducem !... (Cad, în prezent, pe patul propriu-zis al camerei.)

ILEANA : Și, l-am adus ?...

DAN : De ce n-am fi convinși că da : l-am adus și il vom mai aduce încă !...

ILEANA : Bătrînica era neîncredătoare, spunea că viața nu-i chiar așa cum o vezi de prima dată !...

DAN : Lucrul ăsta il spunea și tata. (Contrariat.) Și nu-mi place pentru că il spunea ca o justificare.

ILEANA (îi mîngîie fruntea cu virful degetelor) : Fruntea ta atît de frumos chinuită... Te chinuie gîndul ăsta, nu ?...

DAN : E o mare dezamăgire să-ți faci un ideal dintr-un om. Mare dezamăgire dacă omul acela nu rezistă tuturor aspirațiilor tale... Cum să-ți spun, poate că, dacă l-ai lua ălfel, ar fi chiar un om cumsecade, dar, dacă te-a făcut să aspiři la mai mult...

ILEANA : Mă-ngrijorezi.

DAN : De ce ?

ILEANA : Pentru că eu visez atît de mult, atît de departe, în legătură cu tine...

DAN (dur) : Și eu, Ileana. Și să te ferească dumnezeu să mă dezamăgești !...

ILEANA : N-o să te dezamăgesc : voi fi întotdeauna atentă să nu te dezamăgesc.

DAN : Ți-aduci aminte : roșul tău, trebuie să fie și roșul meu...

ILEANA : Galbenul tău și galbenul meu. Cîmpul tău trebuie să aibă aceeași culoare cu cîmpul meu.

DAN : Și marea mea trebuie să aibă exact aceeași culoare cu marea ta.

ILEANA : Și cerul, și soarele, și nesfirșitul, pentru că noi trebuie să vedem totul cu aceeași lumină, în aceeași lumină și de la aceeași lumină... (Deodată.) Tu ai să mă dezamăgești ?

DAN (o mîngîie trist, bărbat matur și îngîndurat) : Aș vrea să nu te dezamăgesc. Să nu te dezamăgesc niciodată. Să nu dezamăgesc pe nimeni și, în primul rînd, pe tine.

ILEANA : E deajuns să vrei să nu dezamăgești pe nimeni, și înseamnă că eu și întreaga mea iubire, sintem răsplătite.

DAN : Știi Ileana, cu mă gîndeam că voi ajunge cîndva să scriu o carte despre tata. Mă gîndeam, cînd voi fi la vîrstă matură, să scriu o carte despre idealul în viață și despre ce-am învățat eu de la tata.

ILEANA : Și crezi că n-o s-o mai scrii ?...

DAN : Ți-am spus : e o mare dezamăgire să-ți faci un ideal dintr-un om și... (Încercînd să se abțină.) ...și să-ți fie și tată... (O privește și, ca și cum i-ar vorbi lui Gherasim.) Cum a putut el să rabde sau chiar să contribuie la îndepărtarea unui Trușan ? ! Și cum a putut să numească asta „aspectele complicate ale vieții“ ? Ileana, știi tu cum m-a crescut el pe mine ?... Cînd eram mic, nu mă ajuta la nimic. Mă obliga să fac totul singur. Mă învăța cum se face un lucru, dar nu mă ajuta. Mă învăța, înțelegeți tu, îmi arăta cum să fac eu, dar nu făcea în locul meu. Și, vai ce bine mă simțeam, cînd puteam să-mi demonstrez ce sint în stare să fac ! El aproba grav. Dar, în sinea lui simțeam o mare, o teribilă satisfacție. Pentru că, ce-ți poți dori mai mult decît să știi că alții învață de la tine să fie siguri pe picioarele lor. Din pricina asta, poate, am crescut puțin cam mîndru. Dar, niciodată n-am fost mîndru pe motiv că eram fiul lui, fiindcă el era cine era. Am fost mult mai mîndru decît atît, pentru că eram mîndru de ce știam eu să fac, de mine, de forțele de care-mi dădeam seama că le am. De asta, vreau să-i spun : mă făcuseși, tată, să cred atît de frumos în forțele mele, să fiu atît de mîndru de mine și de ceea ce voi face în viață !... Iar deodată, totul se destramă.

ILEANA : Dan...

DAN : Spune !

ILEANA : Îmi dai voie să-ți mărturisesc ceva...

DAN : Credeam că-mi spuseseși totul despre tine.

ILEANA : Da, totul. Aici e doar un amănunt.

DAN : Pe care l-ai omis...

ILEANA : Credeam că nu mai e nevoie să ți-l spun, deîndată ce ajunseseam să te-nțeleg.

DAN : Spune-l !

ILEANA : Știi că și eu am plecat de-acasă ? !

DAN (ironic) : Nu ! Nu știu. Ești cu mine aici de-atâta timp, și nu știu...

ILEANA : Nu. Am plecat, plecat... adică am fugit, adică... n-am explicat nimănui.

DAN : Asta nu te-am întrebat, de-ndată ce-ai venit cu mine...

ILEANA : Dar noi puteam să rămânem la mine, tu știi ? Și tocmai de asta am plecat...

DAN : Nu înțeleg...

ILEANA : Eu i-am spus mamei. Și, după masă, parcă i-am simțit eu, sfātuindu-se... Ea cu tata, adică. I-am auzit, chiar...

DAN : Și ?

ILEANA : Se temeau că sîntem prea tineri, se temeau de urmările unei copilării...

DAN : Normal. Ei nu ne cunosc.

ILEANA (tristă) : Da, nu ne cunosc. Nu ne cunosc, Dan... Știi ce i-am auzit, la un moment dat, totuși, spunînd ?

DAN : Ce ?

ILEANA : Mi-e rușine.

DAN : Ei, spune !

ILEANA : Era ca o concluzie, ca o liniștire a lor : spuneau că, de la vîrsta asta, în definitiv eu tot trebuie să mă mărit, așa că... (Impersonal, cu pauze, ca și cum ar cita, chiar insinuînd tonul de „rațiune superioară” a bătrînilor.) ...e mai bine să pun mîna pe tine, fiindcă ești băiatul cui ești, fiindcă ne putem face mai ușor o situație (Repede.) decît mai tîrziu să mă mărit cu cine știe cine !...

DAN (mînios, suspicios) : Și ?

ILEANA (parcă vinovată) : Cum „și” ?

DAN : Și tu ce-ai făcut ?

ILEANA : Cînd mama a venit, m-a mîngîiat și mi-a spus că pot să te aduc să stai la noi, mi-am luat sacul de sport și am plecat cu tine.

DAN (aspru) : Ileana !...

ILEANA (timidă, umilă) : Asta e tot...

DAN (aceiași joc) : Ileana !...

ILEANA (la fel) : Pe cuvînt ; asta e tot !...

DAN (deodată, nemaiaib(inîndu-se) : Ileana...

Te iubesc, Ileana !... Te iubesc, Ileana !...

Da !... De asta, roșul meu este și roșul tău, răsăritul tău este și răsăritul meu, cerul meu are culoarea cerului tău, iar nordul meu se află exact pe direcția nordului tău !... Ileana !... (O îmbrățișează.)

ILEANA : Da, și de asta, culorile noastre, punctele noastre cardinale nu sînt doar un joc.

DAN : Nu : nu sînt deloc un joc !...

AMINDOI (jocul de canon de mai înainte) : Albastrul meu este și albastrul tău ; răsăritul tău este și răsăritul meu ; pădurea ta este și pădurea mea, apusul meu este și apusul tău !...

DAN (ascultînd răpăitul ploii) : Auzi ! Ploaia mea are sunetul ploii tale !... (Balansul replicilor ritmate trece într-un început de dans și într-o imponderabilă rotire, care-i unește, confundînd cele spuse cu cele mișcate. Rămîn astfel, îmbrățișați, cu buzele rostind neauzit cuvinte, pe care acum le sugerează mișcarea.)

ÎN TUNECARE

CAMERA CELOR DOI

Se aude răpăitul ploii. Perseverent și atotecuprinzător.

ILEANA (doarme cu o carte căzută alături.)

CORNELIA (deschide ușa cu grijă și intră încet.)

ILEANA (se mișcă și caută lampa de pe noptieră) : Ai venit !...

CORNELIA : Să nu te sperii !...

ILEANA (dimpotrivă. Se sperie și se aco-peră) : Credeam că-i Dan, îl așteptam pe Dan.

CORNELIA : Și eu îl aștept pe Dan.

ILEANA : Dumnezeuastră ?

CORNELIA : Voiai să mă întrebi cine sînt, nu ?...

ILEANA : Voiam !...

CORNELIA : Plouă îngrozitor. Niciodată n-am văzut o asemenea ploaie !... (Își scoate baticul și-l scutură.) Nu mă cunoști ?...

ILEANA : Acum da. Vă cunosc prea bine. Dumnezeuastră sînteți femeia cea mai distinsă și mai onorată din județul nostru ; sînteți

soția președintelui, femeia pe care o invidiază toți și o fericesc toți.

CORNELIA : De unde știi asta ?

ILEANA : De la mama mea. În oraș femeile vorbesc. Femeile știu pe cine să admire și pe cine să invidieze. Femeile... știți cum sînt femeile într-un oraș de provincie... Iar faptul că dumneavoastră sînteți fericită, nefiind un lucru de ascuns...

CORNELIA (privind-o mult) : Spune-mi, așa vorbești de felul dumitale sau te-ncearcă unele emoții ? !...

ILEANA : Drept să vă spun, mă-ncearcă... (Sare din pat, își pune un halat, își face de lucru cu aranțul patului.)

CORNELIA : Uite, eu sînt medic !...

ILEANA (trebăluind) : Știu !...

CORNELIA : Spun asta numai pentru că, în general, oamenii cînd vin la mine sînt emoționați.

ILEANA (la fel, lungind treaba dar vrînd să fie și politicoasă) : Știu... și eu mă emoționez la medic !...

CORNELIA : Dar ca să le pot pune un diagnostic eu trebuie să stau de vorbă cu ei în stare normală, neemoționați...

ILEANA (nemaiavind ce spune și ce face) : Neemoționați ?

CORNELIA : Iartă-mă, sint la dumneata, pot să stau ?

ILEANA : Vai, vă rog... N-am fost atentă, vă rog... Desigur, poftiți...

CORNELIA (scoate o țigară, îi oferă) : Fumezi ?...

ILEANA : Nu... Adică da ; mulțumesc ; știu și eu...

CORNELIA (văzînd-o cum se poartă cu neîndeminare, căuțînd să facă ceva) : Poftim, ia... Asta calmează (și-o spun ca fumătoare, nu ca medic. (Scenă clasică, cu aprins, cu neîndeminarea primului fum etc. Scenă a cărei lungime și șarjare rămîne la latitudinea regizorului. În orice caz, o pauză e necesară.)

De fapt, și eu am nevoie să mă calmez...

ILEANA (așezîndu-se cumințe pe pat) : Mă iertați, am lucrat la laborator în schimbul de noapte... Am avut niște probe grele.

CORNELIA : Să știi că nu sint chiar așa de fericită cum se spune...

ILEANA (trăgînd din țigară, o privește, își revine) : Și mie, ce diagnostic vreți să-mi puneți ?

CORNELIA : Nu e vorba propriu-zis de-un diagnostic. Aș vrea să-mi dau seama, însă, de ce băiatul meu crede atît de mult în ce-i... în fine, în ce-i însuflețit dumneata...

ILEANA : Eu cred în el, doamnă !

CORNELIA : Dar îl și influențezi, nu?...

ILEANA : Eu pe el, doamnă?... Dan e o personalitate puternică, bine formată, demnă și hotărîtă...

CORNELIA (fără voia ei, imitînd-o) :... Puternică... bine formată, demnă și hotărîtă... (Apreciază caracterizarea e-o mină cam mirată.) Și îl iubești ?...

ILEANA : Dacă-l iubesc ? !... Cum să vă spun... Cuvintele sint prea puține, sau, poate că sint de prisos. E toată viața mea. Cum să vă spun ?... Ați iubit vreodată tare, tare de tot, enorm, total ?...

CORNELIA : Cred că da...

ILEANA : Și ați fost iubită la fel, ați simțit că fiecare gînd, fiecare simțire, fiecare respirație a dumneavoastră vă e împărtășită ?

CORNELIA (nu răspunde, rămîne pe gînduri)

ILEANA : Vedeți, poate că nu puteți să-nțelegeți. Sau poate că... (Surprinzîndu-i privirile.) Iertați-mă. Nu mi-aș permite... Nu, nu mi-aș permite. Eu vorbeam numai de fericirea mea. V-ați crezut vreodată atît de fericită încît să simțiți nevoia s-o spuneți tuturor ? !

CORNELIA (același joc.)

ILEANA : Iertați-mă, iar vă-ntreb : dar nu vă-ntreb ca să-mi răspundeți. E doar o formă de a-mi manifesta fericirea. Aîta tot. Cînd sintem prea fericiti, e normal, căuțăm într-o parte, într-alta, corespondentul fericirii noastre. Căuțăm mărturie sau sprijin în exemplul altora... (Deodată.) Mă iertați că vă vorbesc așa ?...

CORNELIA : De ce să te iert ?

ILEANA : Mă iertați e-am explodat așa, că mă mărturisesc dumneavoastră ?...

CORNELIA : Nu pot decît să-ți fiu recunoscătoare pentru sinceritate.

ILEANA : Vă rog să mă credeți, și Dan la fel v-ar fi vorbit, la fel vi s-ar fi mărturisit. Eu de asta sint fericită...

CORNELIA (cu suspiciune) : Dan... Ascultă, chiar crezi că Dan e fericit ? Chiar crezi că-l poți face ? !

ILEANA : Desigur !... Am fi putut să ne complicăm inutil, să ajungem la alte soluții...

CORNELIA : Și soluția la care ați ajuns o numești normală ?

ILEANA : Da. Am fost hotărîți, am luat calea cea mai dreaptă și am ajuns aici : aștia sintem noi, asta-i ce ne trebuie — muncim, ne iubim, stăm cu fruntea sus.

CORNELIA : Dar puteți face același lucru oriunde.

ILEANA : Poate. Adică, sint sigură. Dan a vrut însă să-și confirme lui însuși, amîndoi am vrut să ne confirmăm nouă înșine, că drumul pe care-am apucat e bun și sigur.

CORNELIA : Amîndoi ?... Sau l-ai făcut să creadă...

ILEANA : De ce mă suspectați ?

CORNELIA : Nu crezi că e normal ? Sint totuși mama lui !

ILEANA : Noi, cu Dan, ne-am întrebat un lucru : ce-i trebuie omului ca să fie demn și mîndru de el, ce-i trebuie ca să nu se-amestece în toate complicațiile inutile, care-l distrag de la esențialul vieții ?...

CORNELIA : Și, ați rezolvat această problemă pe care omenirea o tot atacă de sute de ani ?

ILEANA : Eu cred că da.

CORNELIA : Crezi în el ?...

ILEANA : Și el în mine !...

CORNELIA : Și crezi că este, cum ai spus...

ILEANA : Da ! O personalitate puternică, matură, entuziastă, care va face mari lucruri în viață !...

CORNELIA (o îngînă ; evident că-i place) : Mari lucruri în viață... Și totuși, eu nu-l vedeam pe Dan chiar așa.

ILEANA : Să fiți convinsă că așa e !...

CORNELIA (pe gînduri) : Parcă eu mai știu cum e...

(De afară se aude un fluierat prelung cu triluri sau leit-motivul unei melodii care, în muzica de scenă, va deveni melodia celor doi.)

ILEANA : Dan !... El e, Dan !... Vine Dan de la lucru !...

CORNELIA (se face mică, stingheră, parcă dispăre.)

ILEANA : Mă iertați !... (Fuge.)

CORNELIA (aparte, trecînd cît mai în umbră) : La casa lui, intrînd pe ușa lui...

DAN (dînd ușa de perete, se lovește de Ileana, o prinde-n brațe) : Plouă grozav. Grozav ! în curînd o să venim înot acasă... Ce face campioana mea ?...

ILEANA : Este...

DAN (ridicând-o e-un gest sportiv) : Este, este campioană de înot, este, cu toate că aici nu a mai avut unde să se antreneze !... Dar va avea, că plouă, plouă...

ILEANA : ...La noi...

DAN (o sărută lung, întrerupînd-o, nelăsînd-o să vorbească) : Îți raportez că astăzi am realizat ceva grozav.

ILEANA : Dan...

DAN (rotînd-o în brațe) : N-am terminat ! Meșterul mi-a spus : lucrezi bine ; mi-era teamă de pripășiți ca tine, dar lucrezi bine!...

ILEANA : Atîta ?

DAN : Atîta. Ce, nu-i de ajuns ? !... Am lucrat cit unu' și jumătate !... (O rotește prin cameră.) Tu ?...

ILEANA : Dan, e la noi mama ta...

DAN (lăsînd-o din brațe) : Unde ?... (O vede pe Cornelia. Se-ntunecă : Cornelia are privirile grave ; moment greu, încordat, nici unul nu știe ce să spună. Dan și Cornelia stau nemișcați, trădîndu-se prin gesturi scurte, reținute. Ileana pendulează între ei ; între cei doi care sînt atît de plouați. Se îndreaptă — mai mult prin gest și atitudine decît prin mișcare — cînd spre unul, cînd spre celălalt și imediat se abține retractînd. Într-un târziu, pentru că o hotărîre trebuie luată, Dan spune grav, dar sincer) : Bine-ai venit la noi, mamă !...

CORNELIA (întreaga emoție, prefăcută-n dramă) : Dan !... (Se repede la el, îl îmbrățișează, îl sărută.)

ILEANA (e emoționată, aproape de lacrimi.)

CORNELIA (își dă seama și, din instinct, sau din nevoia ei de femeie îndurerată, înțînde o mîină, cuprînzînd-o și pe Ileana) : Copiii mei !... Copiii mei. (Rostește totuși sobru, fără melodramă.)

DAN : Ea e Ileana. Campioană la înot — viteză. De fapt, așa am început s-o iubesc (Fiind obișnuit să-i povestească mamei.) Știi, am văzut-o sărînd de pe trambulină, planînd o clipă, plonjînd și tot țîșnînd prin apă. Am încercat s-o văd mai bine, dar, din cînd în cînd, îi zăream doar mutra asta de iepuraș. Și-am început și eu să strig, la un loc cu colegele ei : Hai I-lea-na ! Hai I-lea-na !... Nu-i frumos, mamă ? !... Atîta știam despre ea, și-atîta strigam : Hai I-lea-na ! Hai I-lea-na !... (Devine molipsitor, scandarea lui se transformă într-o manifestare de voioșie, topid încordarea și crisparea de pînă acum.)

CORNELIA (reluînd) : Hai I-lea-na ! Hai I-lea-na !...

ILEANA (chiar și ea) : Hai I-lea-na !...

TOȚI : Hai I-lea-na ! Hai I-lea-na !...

ILEANA : De fapt, de fapt eu nu trebuie să strig, dar bucuria... eum să vă spun... bucuria e atît de mare...

DAN : Da, dar... tu nu spune nimic ; tu taci și-noată !...

ILEANA : Bine, înot. (Mimează.) Dar pot să vorbesc ?...

CORNELIA : Vorbește ; sigur că da !... O campioană poate face orice !...

ILEANA : Eu îl știam. Eu îl văzusem la fotbal. Apărînd. Băieții îi spuneau „Pantera“.

Și-ntr-adevăr, era. Dar, curios : cu îl iubesc pentru cum gîndește, nu pentru cum joacă fotbal.

DAN : Îți place, mamă, familia noastră ? (Duce degetul la buze.) Trebuie să-ți spunem un secret : sîntem familia Popescu. Dan și Ileana Popescu. Nume cunoscut, nu ?...

CORNELIA (rîde cu ei, amuzată, apoi încet, în vreme ce ceilalți încă rîd, ea devine serioasă, gravă, tristă. Căutînd ceva. Și spune, ea și cum și-ar lua inima-n dinți) : Ei, și cînd vine acasă familia Popescu ?

DAN (se oprește deodată, presimțînd ceva) : Păi e la casa ei !...

CORNELIA (a intrat în joc) : Nu... „acasă“ !... Acasă în adevăratul înțeles al cuvîntului. La casa în care...

DAN (dîndu și seama, pornit) : Uite, mamă... Adică, iartă-mă, ești în casă la noi și ești mama mea cea dragă. Nu puteam să te primum altfel.

CORNELIA : Am înțeles. Trebuie să plec.

DAN : Ruptura este categorică, te rog să fii convinsă.

CORNELIA : Dan, dar merit măcar o explicație...

DAN : Nu vreau să preiau nici meritele tatălui meu, dar nici ceea ce a făcut rău. Nu vreau nici să mă culce alții, fiindcă sînt fiul lui și nici să-mi impute mie că el a avut nu știu ce atitudine față de Trușan. Mi-am găsit calea. Sînt fericit așa cum sînt.

CORNELIA : Și ce vrei să faci ?

DAN : Am să muncesc. Dacă-am să fiu apt, am să fac o facultate. Am să continui s-o iubesc pe Ileana...

CORNELIA : Dar...

DAN : Mamă, te rog, fără acest „dar“... ILEANA (care s-a tot abținut) : Vă rog să-l înțelegeți. El nu cu dumneavoastră are ceva. Dar societatea, reacțiile ei...

CORNELIA : Să vii acasă, Dan ; avem nevoie de tine.

DAN : Eu, acasă nu vin chiar dac-o... Nu vin pentru că ei, cei dispuși să birfească și să ia viața-n ușor și-n compromis, nu vor înțelege de ce-am venit !...

CORNELIA : Știi, tatăl tău îmi spune mereu că i-a plăcut mult discuția pe care ați avut-o, oricît de dură a fost ea !

DAN : Mie nu mi-a plăcut, de asta am plecat.

CORNELIA : Eu ți-am spus că lui i-a plăcut ; poate chiar că i-a dat mai multă fermitate în unele situații.

DAN : Da, fermitatea cu care l-a sacrificat pe Trușan ! ...Din asta eu am învățat un lucru : că niciodată n-o să se poată lăuda cu ce a construit, dacă a îngropat în aceste construcții sacrificii și sacrificeți. Oamenii s-au sacrificat, tocmai ca să construiască acum fără sacrificii. Manole e o legendă, Trușan, cel sacrificat de el, e o realitate pentru care toată lumea îl detestă !

CORNELIA (ca și cum s-ar opune) : Nu... Nu cred.

DAN : De ce nu crezi ?

CORNELIA : Pentru că...

DAN : Pentru că se cramponează de scaunul lui și nu înțelege o altă generație.

CORNELIA : Dan, tatăl tău are niște principii...

DAN : Principii cu care nu-i lasă pe alții să se ridice. Asta e!... Uite, nu mai pomenesc de Trușan. Dar Andronic? Se spune că Andronic e un om foarte capabil, și operativ, și modern ca gândire...

CORNELIA : Și, nu-l cultivă deajuns pe Andronic?...

DAN : „Cultivă“!... Să-i lase locul, asta e! Să recunoască faptul că e mai modern și mai de inițiativă decât el; să nu se cramponeze de scaun, de putere!...

CORNELIA : Dan, lucrurile sînt mai complicate.

DAN : Ba deloc. Să-i spună: Andronic, tu ai de făcut ceva nou în județul ăsta. Poftim, ia-mi locul!...

CORNELIA : Vino acasă, Dan. Atîta pot să-ți spun.

DAN : Mamă, nu. Te rog să închidem discuția asta!...

CORNELIA (îl privește mult, din ce în ce mai mult și, cînd ne dăm seama, are un plîns potolit; potolit și îndelung) : Ce să spun? Ce să spun?... Să spun că sînt fericită, fiindcă ai mîștenit încăpățînarea asta pe care el și-o numește fermitate?!

DAN : Mamă...

CORNELIA : Nu! Nu mai e nevoie să spui nimic; am să plec.

DAN : Dar, cu o rugăminte.

CORNELIA : Care?

DAN : Nu cumva să te vadă cineva și nu cumva să știe cineva că ai fost aici. Am vorbit serios: noi sîntem familia Popescu. Pricepi prea bine de ce.

CORNELIA (izbucind în lacrimi) : Pricep!... Iertați-mă dacă nu mă mai pot abține, dar eu... (În hohote.) Atît de complicat. Atît de complicat!...

VERONICA (de afară) : Cornelia!... Asta-i mașina Corneliei!... Unde ești turturică... (Intrînd.) A, ai intrat la turturelele mele... ți-au țînut de urit, m-ai așteptat... Cocușor, uite-o pe... (Soțul ei intră din urmă; ea o vede pe Cornelia ștergîndu-și lacrimile, surprinde poziția nefirească a celor doi. Îi studiază, îi studiază și deodată.) Aha... Va să zică... Măi Cocușor, hai să-ți pun prîșnițe... (Dar, din ușă, n-o lasă conștiința; lui Dan.) Și cînd ți-am spus eu că-ți cunosc tăietura aia a ochilor. Ia uită-te!... (Arătînd spre ochii Corneliei, o previne.) Corneliu, turturică, nu-i plînge că-s fericiti. (Lui Dan.) Diavole, mi-o faci să plîngă!...

SOȚUL VERONICĂI (spune ceva în tăcere, ca de obicei.)

DAN : Îi vorbeam doamnei de un om ca Trușan...

VERONICA : Trușan! ăsta e geniu, dragă!... Acum zice că are o teorie, ehe!... Cum îi zice, Cocușor, teoriei?!

CORNELIA : Eu plec. Vă las. (Veronicăi și soțului ei.) V-am așteptat doar ca să vă îmbrățișez.

SOȚUL VERONICĂI (calinere mută.)

VERONICA : Păi cum, pe noi, dar... (Arată spre Dan și Ileana.)

CORNELIA : Dumnealor au fost drăguți. M-au găzduit pînă ați venit voi. Sînt niște tineri simpatici...

VERONICA (nemaipricipînd nimic) : Păi cum, dar...

CORNELIA (lui Dan și Ileana) : La revedere, dragii mei. Sînteți drăguți. Dacă-ș avea ocazia v-aș împrieteni cu feciorul meu...

DAN, ILEANA : Vă mulțumim, doamnă.

VERONICA (nepricipînd) : Păi cum, dar...

CORNELIA : Fiul meu, însă, se pregătește acum să plece la o facultate în străinătate...

VERONICA : Ce zici, Cocușor?

SOȚUL VERONICĂI (îi face semn să se liniștească)

ILEANA : Îi urăm succes, doamnă!

VERONICA : Zău că nu mă pricep nimic!... Cocușor!...

SOȚUL VERONICĂI (neasteptat) : Teoria lui Trușan, „Teoria valorificării armonioase a terenurilor“, — se cheamă. E fantastică. Vă spun eu: sînt om de șantier și știu ce-am înțeles din ea! E fantastică! (Iese ultimul, închide ușa. Dan și Ileana rămîn multă vreme nemîșcați, neîndrăznind parcă să se privească.)

ILEANA : Biata femeie!... Cum o lăsăm să plece așa!...

DAN (aspru) : Te rog, vezi-ți de treabă!...

ILEANA : Pe ploaia asta...

DAN : Are mașină!

ILEANA : Dar inima ei e sfîșiată...

DAN (izbucind, țîpînd) : Încetează!... Încetează!...

ILEANA (îl privește mirată, tonul lui este atît de neasteptat, încît izbucnește în lacrimi.)

DAN (se simte prost, vrea să se justifice, dar nu cedează din ton) : Trebuie să rezistăm pînă la capăt dacă vrem să realizăm ceva... Dacă vrem să ne realizăm! Trebuie să fim fermi, trebuie să fim curați... Numai așa vom fi demni, numai așa... (Tace brusc, și pe toată liniștea se scurge plînsul moale al Ilenei.) Ei, și... și ce dai apă la șoareci?

ILEANA (printre lacrimi, cam copil) : E prima noastră ceartă.

DAN (oarecum îmbunat) : Și?... credeai că nu va fi?!

ILEANA : Ba nu. Dar aș fi vrut s-o amincît mai mult. Pe prima. Acum...

DAN : Acum, da, dragă mea, începe viața noastră cea adevărată, cu toate culorile ei, cu toate luminile ei, cu toate umbrele ei. (O ridică spre el și o sărută autoritar.)

ILEANA (jucîndu-se cu părul lui) : Știi, se spune că o iubire, ca să fie trainică, trebuie să aibă la temelie ei și o durere... Acum, noi avem: durerea acestei biete femei care e mama ta.

(Rămîn amîndoi îmbrățișați, cu obrajii lipliți, unul privind într-o direcție, altul în cea opusă, cu ochii mari dilatați, mîngîndu-se rar, neatent, sau jucîndu-se cu părul ori cu degetele celuilalt, într-un mod inert, atemporal, în vreme ce scena se întuneacă încet.)

Poate fi o sală lungă, cu un ghișeu de paznic într-un colț. Atmosferă apăsătoare. Singurătatea sau liniștea dinaintea furtunii. Se aude ploaia răpând și șiroind. Un aparat de radio transmite unul dintre buletinele hidrologice din prezidia inundațiilor. Buletinul repetă și subliniază: „Se anunță mari inundații“... „În zona subcarpatică apele au distrus“... „Se iau măsuri urgente de stăvilire a apelor“... „Facem apel la cetățeni să ia măsuri“ etc. etc...

GHÉRASIM (intră nervos, ud; ploaia se aude vehement și chinuitor): Îngrozitor, îngrozitor...

FUNCTIONARUL (joacă în jurul lui, îi dă țiroale, îl scutură de apă, îi dă un șervet să se ștergă): Nu vă supărați dacă oamenii au tipat! Așa-s ei, nu vă supărați. Și ploaia asta îi face morocănoși!...

GHÉRASIM (ștergându-se, scuturându-și hainele): Îngrozitor, îngrozitor!...

FUNCTIONARUL: Dar ați văzut că, pînă la urmă, v-au ascultat; oamenii sînt cumsecade, ce să-i faci, se mai înfurie ei, dar le trece...

GHÉRASIM: De ce să le treacă?!

FUNCTIONARUL: Tovarășe președinte, lăsați... Uitați — dați-mi mie scurta dumneavoastră, îmbrăcați-o pe asta, și... lăsați, lăsați... oamenilor, o să le treacă... Ploaia asta îi face...

GHÉRASIM (care părea a se fi îmbunătățit, punându-și scurta uscată, deodată se-ntoarce și cutremură totul cu un cuvînt ca un tunet): Ploaia?!

FUNCTIONARUL (speriat): Tovarășe preșe...

ANDRONIC (intră, se scutură și el de apă, își scoate haina; totul, fără să privească la Ghêrasim):

GHÉRASIM (și el se mișcă fără să privească la Andronic):

FUNCTIONARUL (între ei doi, ajutîndu-l pe unul să-și scoată haina, pe altul să se îmbrace): Poftiți, tovarășu'... Vă rog, tovarășu'... (Momente de tăcere prelungită, pe care el încearcă să le umple cu mișcările lui. Pînă la urmă își dă seama): Eu... Eu vă... Nu vă supărați, dacă vă las! Olecută, olecută doar vă las și, pe urmă... pe urmă... (Dîndu-și seama.) Să mă mai întorc, tovarășe președinte? Să mă... (Făcînd un gest de „cum doriți“, Iese.)

GHÉRASIM (întors cu spatele, privește cu încăpăținare ploaia de afară):

ANDRONIC (încearcă gesturi, încearcă să deschidă o discuție și renunță de mai multe ori pînă cînd, și el cu spatele spre public, spune): Am o soluție.

GHÉRASIM (nu răspunde, îi simțim doar o mișcare a umerilor):

ANDRONIC: Am o soluție care remediază totul.

GHÉRASIM (la fel):

ANDRONIC (nemairezistînd, întorcîndu-se): Tovarășe Ghêrasim, chiar nu vă pasă? E-n interesul nostru, al tuturor!

GHÉRASIM (fără să se întoarcă): Ai văzut cum ne priveau oamenii?!

ANDRONIC: Eu sînt inginer. Vă spun un punct de vedere științific, nu sentimental.

GHÉRASIM (mai mult prin gest): Bine, spune!

ANDRONIC: Știți că apele vin încoace, spre șantier. În trei zile, trei zile jumătate vor inunda totul.

GHÉRASIM: Și?!

ANDRONIC: Trebuie să luăm măsuri urgente de evacuare. Salvăm tot ce se poate salva; restul...

GHÉRASIM: Ce-i cu restul?

ANDRONIC: Restul... O să vedem ce mai rămîne după ce se vor retrage apele...

GHÉRASIM: Andronic, vrei să mă compromiți a doua oară în fața oamenilor ăstora.

ANDRONIC (nerețînîndu-se): Să vă compromit, să vă scad prestigiul, să vă... Nu credeți că e un mod egoist de a gîndi?

GHÉRASIM: Nu!... Pentru că eu nu vorbesc despre mine, aici. Eu nu m-am rușinat numai pentru mine, azi, cînd am cerut oamenilor ajutor și oamenii au venit cu nemulțumirile care s-au strîns de cîțva vreme combinatul ăsta nu poate să-și atingă parame-trii!...

ANDRONIC (ritos): Eu vă spun: gîndiți-vă că sînt interese mai înalte.

GHÉRASIM: Să lăsăm să se inunde combinatul?

ANDRONIC: E prost pornit... Ne dă bătaie de cap... Gîndiți-vă... apele vin încoace. De ce să le deviem inundînd satul acela cînd, mai firesc...

GHÉRASIM: Andronic, ai văzut, bruma de încredere pe care au mai avut-o oamenii în noi a fost cînd le-am propus să fim cu toții mobilizați să salvăm combinatul. Ei țin la combinatul lor!...

ANDRONIC (ironic): „Țin la combinatul lor!“ Dacă vreți să nu nenorocim un județ întreg, dacă vreți să nu ne pierdem timpul în anehete și căutări de soluții cîrpite, renunțați la lozincile astea care sună atît de frumos și atît de fals, în același timp!...

GHÉRASIM: Spui „lozinci“!... Dar știi cum arăta la naționalizare județul ăsta?... Știi că am mobilizat mai multe, mult mai multe

decite pe care le-avem de naționalizat !...

ANDRONIC (recunoscînd într-un mod cam neplăcut pentru el) : Da, iar acum sîntem un județ industrial, un puternic județ industrial, știu și asta... (Încercînd a fi convingător.) Tovarășe Gherasim, ați avut ațîția ani încredere în mine, în soluțiile propuse de mine... GHERASIM : Am avut, e drept ; dumneata aduceai o mentalitate care ni se părea nouă, modernă...

ANDRONIC : Vedeți !... Vă rog să mai fiți odată atent la ce vă spun : apele vin încoace. Spre a fi deviate s-a acceptat să inunda un sat. Deci tot se sacrifică ceva. Un sat prosper, un sat care nu ne-a dat nici o bătaie de cap... Eu vă propun să salvăm satul, lăsînd apelor cursul lor normal. Ațîta tot. Faptul că acest combinat va fi inundat înseamnă că natura corectează un lucru pornit prost.

GHERASIM : Cînd ?

ANDRONIC : După ce trec inundațiile. Ni se va acorda un termen lung de refacere... Și fonduri...

GHERASIM : Devin o frînă, dacă mă împotrivesc, nu-i așa, Andronic ?...

ANDRONIC : Nu cred să existe om care să nu aprecieze realismul soluției mele.

GHERASIM : Ba uite, că eu !

ANDRONIC (deodată, agresiv) : Atunci e grav. E de datoria mea să vă spun că vă impuneti în mod arbitrar punctul de vedere, că...

GHERASIM : Că nu admit tot felul de aranjamente, că vreau să te oblig la relații curate și nu la dedesubturi !...

CORNELIA (întră, e udă și ea.)

FUNCTIONARUL (pofînd-o) : A venit tovarășa. Vai, ce-a mai plouat-o și pe tovarășa !

GHERASIM : Cornelia !...

CORNELIA (încurcată) : Am văzut mașina ta aici. Veneam de sus, de la șantierul din munte. Am avut... acolo... un... pacient... un... caz...

FUNCTIONARUL : Și a oprit tovarășa tocmai lângă mașina dumneavoastră și a-ntrebat tovarășa : nu e aici tovarășu'... (Își dă seama de toată tăcerea lor gravă.) Eu mă duc, mă duc... dac-a oprit așa, tovarășa... poate mai oprese și alți tovarăși, și-ntreabă de dumneavoastră. Mă duc, rămîn în post... (Lasă în urma sa o aspră tăcere.)

GHERASIM (grav) : E bine c-ai oprit. Aveam nevoie de tine, Cornelia.

CORNELIA (îngrijorată) : Ți-e greu ?...

GHERASIM (încuviințează încruntat și abătut.)

CORNELIA (se uită la el mult, cercetător și, deodată, izbucnește într-un plîns moale) : Și eu aveam nevoie de tine, George. Și eu aveam nevoie !...

GHERASIM (o mîngîie, o liniștește : se uită, totuși, cu jenă la Andronic) : Cornelia !...

CORNELIA : Iartă-mă. Știu, tu ai greutăți mari... N-ar trebui... Dar nu pot !... la-mă

asa, ca femeie proastă și sentimentală... Dar l-am văzut, la casa lui... (Rîzînd și ea.) Da, „la casa lui” — bizar dar adevărat !... Cu o fată cu ochi mari, lingă el, o fată cu ochi mari, care-i ia apărarea cumplit... Și într-un cu totul alt univers decît mi l-aș fi închipuit (Subliniînd gravitatea.) Rupt total de mine și de ce-i pregăteam eu !...

GHERASIM : Muncеște ?...

CORNELIA : Da... Era și mindru de nu știu ce anume...

GHERASIM : Atunci e bine ; nu fi îngrijorată.

CORNELIA : Bine, dar destrămarea asta... Totul putea fi altfel...

ANDRONIC (face o mișcare, dînd să plece) : Mă duc să iau măsuri...

CORNELIA : Stai, Andronic !... (Venind la el.) Stai. Nu pot să mă opresc. Trebuie să-ți spun. Acum trebuie să-ți spun : De la tine vine nefericirea cu fiul nostru...

ANDRONIC : De la mine ?

GHERASIM : Cornelia, poate că această discuție...

CORNELIA : Știi că niciodată nu mi-am permis să mă amestec în treburile tale. Mi-am văzut de rostul meu. Dar într-un caz, ar fi trebuit să intervin : în cazul Trușan.

ANDRONIC : Trușan ?

CORNELIA : Da, a fost colegul nostru, am fost toți trei colegi... Tu ai greșit, Gherasim, iar eu nu ți-am spus nimic, și iată că, acum, fiul nostru... (Lui Andronic.) Cunoște concurența voastră încă din liceu, dar...

ANDRONIC : Cornelia, să fim lucizi ; noi am fost un birou de partid care am discutat și am hotărît...

CORNELIA : Tu l-ai influențat pe Gherasim și pe toți ceilalți... Și uite că fiul nostru, acum ne disprețuiește !...

GHERASIM : Nu, Cornelia, fiecare răspundem de faptele noastre !...

CORNELIA : Da, și eu răspund de faptul că n-am venit atunci să mă amestec în treburile tale !... Dar Andronic...

ANDRONIC : Viața nu e ușoară, Cornelia, te obligă să alegi. Trușan, chiar dacă mi-a fost prieten, îl jignise pe soțul tău. Eu i-am fost credincios soțului tău. Pentru ce ? ! Pentru ca acum să mă disprețuiească și el, să mă disprețuiești și tu !...

CORNELIA (strigînd) : Pentru că fiul nostru ne disprețuiește pe noi !...

GHERASIM : Cornelia...

CORNELIA : Tu, care ai expresia asta preferată : „în țara mea și cu partidul meu la putere”... Ei bine, tu, poți să accepți să fii disprețuit de fiul tău ? !

ANDRONIC : Cred că e o neînțelegere. Cred că ești într-o stare prea...

CORNELIA : Nu sînt în nici o stare !... Eu sînt femeia fericită, femeia care trebuie să ridă, asta sînt !...

Noapte. Lumină puțină. În dreapta, loc de asalt la baza unui dig ; se aude zgomotul asiduu al mașinilor și al oamenilor care construiesc. În mijloc, spațiu mai înalt, pe care s-a improvisat un debarcader, unde trag ambarcațiile cu sinistrați salvați și obiecte casnice smulse din furia apelor. În stînga, marginea unei clădiri, mare magazie sau școală în care s-a improvisat un comandament, un spital, un cămin. Poate fi și capătul unui terasament de cale ferată, cu câteva vagoane amenajate, în scopurile amintite mai sus. Peste zgomotul șantierului de la dig se aude necontentitul ploii, vuietul apelor. Strigătele celor care dirijează construcția sînt amestecate cu ale celor care ajută la acostarea și descărcarea ambarcațiilor improvizate, cu ale unui telefonist sau telegrafist, ce lansează mereu apeluri și cu ale celor care vorbesc la telefon în diverse direcții. Dintr-o portavoce electrică sau un sistem de difuzoare se aud mereu apeluri : „Tovarășe colonel, la telefon comandamentul”. „Tovarășul inginer de la dig este anunțat că vor mai sosi două buldozere”. „Atențiune, debarcaderul, descărcați mai repede și eliberați ; vine un convoi dinspre gară”. „Tovarășe doctor, tovarășe doctor, vă rugăm veniți la debarcader”. „Atențiune, tovarășii care au sosit cu acest transport, veniți la vagonul de Cruce roșie, unde veți primi repartizări” etc. etc. Acestea plasate, din loc în loc, printre mișcările oamenilor sugerate de situațiile descrise mai sus și replicile ce decurg din ele : „Hei rup... Acum !... Hei rup, acuma !...”. „Screperul mai la dreapta, împinge spre terasament !...”. „Cablul, cablul, toată lumea la un strigăt : „Heeeei !...”. „Debarcați pe dincolo, dumneavoastră rămîneți pe mijloc să păstrați echilibrul !...”. „Folosiți terasamentul celălalt !... Bagajele, depozitați-le la capul digului. Vi le veți recunoaște mîine dimineață !...”. „Alo, alo, județul, alo... Cine sinteți ?... Capitala ?... Da, tovarășul prim e aici. Îi căutăm !... Alo, alo... Lăsați-ne, vă rog !... Vreau barajul !... Barajul. Dă-mi cota la care s-a ridicat... Alo... Unde ?... Deversare ? !... Alo, tovarășul vice, vă dau legătura, e o deversare“...

La stînga, pe ușile sediilor improvizate se mișcă oameni aferați. Din cînd în cînd trec brancardieri ducînd accidentați. În mijloc, apar de jos, de undeva din spate, unde presupunem că e debarcaderul, oameni salvați, ducînd fiecare cîte un copil, un animal sau un lucru, pe care la rîndu-le l-au salvat. Circulă din acest loc în direcția stînga-fund, direcție spre care sînt mereu îndrumați. În dreapta, se mișcă oameni cărînd saci și bolovani și apar, din cînd în cînd, șirurile celor care trag la cabluri sau care împing drugi.

Mișcarea și ambianța sonoră, descrise aici, mai intense sau mai lente, conform orei la care ne vom afla, vor exista tot timpul, de cîte ori acțiunea se plasează în acest decor pe care îl numim :

COMANDAMENT, LOC DE REFUGIU

VERONICA (conducînd un grup de sinistrați) : Haideți, maică, haideți... lăsați că trece... (Îi ajută, ia copiii în brațe, e foarte întreprinzătoare.) Haideți, că trece !... Aici v-am pregătit căldură, un loc unde să puneți capul... (Toate replicile sînt rostite printre cele generale, ale decorului.) Acolo, în stînga, în spate... Ia uite ce miță !... Ai salvat-o și pe ea !... Foarte bine !... Hai, hai cu copilu'... Magnetofonul... Da, țî-l dau, dacă-i al dumitale... Și dumneata... Exact ca mătușa Soltana. Că stătea la marginea Nico-

linei, exact sub Galata... Și-a venit Ijija mare și le-a luat exact casa... Și ea cu unchiu' s-au suit în pod, mai exact pe acoperiș, și cînd i-a ajuns apa și-acolo au sărit în copaie. Și altceva nu și-au luat, da patefonu' cu ei. Exact patefonu'. Și-au urcat pe dealu' Galatei și s-au așezat pe iarbă, și mătușa a zis : Vai, ia uite cum ne ia apa casa. Da' unchiu' de colo : Stai să-l pui întîi pe Zavaidoc !... și a-nvîrtit patefonu' și l-a pus pe Zavaidoc și s-au așezat pe iarbă, exact pe iarbă, draga mea ! Și-au privit

lum apa împinge, împinge, pină ce le-a luat acoperișul, și apoi exact toată bunătaea de casă. Și Zavaidoc cînta „Dă-mi o scară să mă sui” și casa mătușii Soltana plutea pe apă și unchiul zicea: Lasă tu, Soltană, să ne cînte Zavaidoc de necaz, că dac-om fi sănătoși și-om putea să muncim, ne-om face noi alta, exact alta!... Așa-i, draga mea!... Să fim noi sănătoși!... Ia dă copilu-neoa și hai să te încartiruești...

GHÉRASIM (vine dinspre dig; dă dispoziții cîtorva, întorcîndu-se, pe rînd, spre cel căruia i se adresează): **Deci: buldozerele vin.** (S-a auzit mă înaintea anunțului.) Cînd mai aveți vreo trei-patru ore înainte de-a fi gata, anunțați să trimită ambarcațiunii să le mute dincolo. Dumneata înșiști la fabrica de ciment. Camioanele lor pot s-a jungă pină la kilometrul 120. (Din ce în ce mai grăbit.) Pentru evacuați suni la București, în numele meu. Știi ce să ceri, nu?...

IONESCU: Tovarășe președinte, vitele...

GHÉRASIM: De la Gostat. Da... Imediat mergem acolo... (Telefonistului.) Unde ziceai de deversare?! (În tot ce face e prompt, repede, dar deloc agitat.)

TELEFONISTUL: Poștiți legătura.

GHÉRASIM (de pe fereastră, ia un receptor): Alo... Gherasim aici, da... Acum?... Spune-mi pe scurt ce-ați făcut... Da, da, da... Bine... Asta nu. O să vă trimitem imediat armată. (Semn cuiva.) Două plutoane la baraj!... Așa, spune mai departe. Da, ascult...

ILEANA (venind în goană dinspre debarcader): Hei... Cine-i mai mare pe-aici, cine-i mai mare pe aici?... Cine-i... (Toți îi fac semn să tacă, arătîndu-l pe Gherasim; ei nu-i pasă, se duce la el.) Trebuie imediat... La kilometrul 36, mă-nțelegeți, e grav...

GHÉRASIM (gest energie, o oprește, mai dă niște dispoziții la telefon): Bine!... Aduceți și muncitorii de deasupra, din munte. Încercați pe cît puteți să nu opriți motoarele. Izolați-l numai pe cel care... Da, exact. Plutoanele vin. Sună-mă în jumătate de oră. (Lăsînd receptorul, puțintel cu dojană, puțintel cu scuze.) Acum totul este grav, înțelegeți tu, fată frumoasă?... Hai, spune!

ILEANA: La kilometrul 36 e un grup de copii de la grădinița gospodăriei!... I-am izolat, i-am urcat pe-o ridicătură, dar apa crește. Dati-mi, vă rog, două ambarcațiunii să-i aduc...

GHÉRASIM (cuiva): Avem?

POPESCU (aleargă): Avem una... Să meargă-ntîi aste, și prima care vine o trimitem după ea...

ILEANA: Rine. Mulțumesc!... (Dă să fugă.)

GHÉRASIM: Stai... Pină dă el dispoziții, mai spune-mi un lucru: singură i-ai urcat pe ridicătura aia?

ILEANA: Nu. Cu educatoarea lor. Am lăsat-o cu ei acolo. Eu am adus opt în barca asta. Mulțumesc! (Fuge.)

GHÉRASIM (se uită după ea): E și frumoșică!...

COLONELUL: E de la mine. Campioană de inot; de ieri noapte ne-ajută-ntr-una. Sint

o brigadă de tineri. Douăzeci. Dar ea e grozavă, a salvat nu știu cîți pină acum...

GHÉRASIM (se mai uită o dată după ea, se apropie de telefonistul de la fereastră, din stînga, spunînd): Dă-mi județul!... (Mîscarea și zgomotele locului continuă.) Da, spune-mi pe puncte, totul de la ultima convorbire...

SOȚUL VERONICĂI (apare în latura cea mai din dreapta, cărînd un dulap enorm, cu două uși, sau niște porți de fier; coboară și revine cu un imens balot.)

CETĂȚEANUL SALVAT (care a cărat și el lucruri mult mai mici îi tot spune pe parcurs): Mulțumesc, să fii sănătos!... Ești salvatorul meu...

SOȚUL VERONICĂI (revine cu trei copii, care, la rîndul lor, țin fiecare în brațe lucruri destul de voluminoase.)

CETĂȚEANUL SALVAT (venind și el cu un copil): Și copiii!... Să-ți dea Dumnezeu sănătate, să fii!

SOȚUL VERONICĂI (îl bate pe umăr, zîmbînd cu bunătațe și coboară.)

CETĂȚEANUL SALVAT (își ia copiii și se amestecă într-un grup de oameni care urcă din nou de la debarcader.)

GHÉRASIM (strigînd): Lasă asta!... Și unde, în rest?!... Va să zică numai partea de jos, jumătate de stradă. Digurile sint consolidate. Bine!... Vin și eu!... Într-o jumătate de oră plec de-aici!...

CORNELIA (apare în halat, scoțîndu-și legătura de la cap, ca și cum ar ieși dintr-o sală de operație.)

GHÉRASIM (luînd-o, îmbrățișînd-o): Ce faci, chirurgule?... Tai, coși?...!

CORNELIA: Ți-am auzit glasul și-am ieșit pentru o clipă. (Privindu-l.) Ți-e bine...

GHÉRASIM: Zdrăvăn! Cred că e-necăpătînarea mea dintotdeauna: ca să fac în ciudă situației. (Cuiva dinăuntru.) Să vină membrii comandamentului. (Portavocea începe să lanseze apel chemînd membrii comandamentului.)

CORNELIA (privindu-l, cercetîndu-l; ca o concluzie): Da!...

GHÉRASIM: Ce-i?...

CORNELIA: Da. te recunosc. Ești tu cel dintotdeauna: la greu devii într-adevăr mare și puternic.

GHÉRASIM: Tot ce se pierde, tot ce iau apele, parcă se rupe din mine...

CORNELIA (încet): Fii tare, dragul meu. Am încredere-n tine; ești în forma aceea bună în care poți să faci minuni!...

GHÉRASIM (deodată): Tu, Cornelia, aici ai fost repartizată sau...

CORNELIA: Bine-nțeles! E punctul sanitar cel mai greu!...

GHÉRASIM: Aha!... Și faptul că eu trec pe-aici! Ca să mă poți controla, să vezi dacă inima mea nu...

CORNELIA: Nu. E nevoie de chirurg. De asta am venit... Inima ta... Inima ta e bună!

GHÉRASIM: Perfect! Vin imediat să bem un ceai! (Îndepărtîndu-se.) Ei, mi-ai făcut legătura?!... (Iese.)

SOȚUL VERONICAI (apare din nou încercat, aducînd, în mai multe tranșe, diverse obiecte sau persoane, în vreme ce se tot aud zgomotele și comenzile șantierului; ultima dată, după niște copii, aduce o bătrînică, mai mult speriată decît leșînată, pe care o așază lîngă Cornelia.)

DIFUZOARELE : Tovarășul... din comuna... este anunțat că...

BĂTRINA : Să trăiești, maică, să-ți dea Dumnezeu...

CORNELIA (consultînd) : Spune-mi, te rog...

BĂTRINA : Să-ți dea dumn...

UN CETĂȚEAN (venind să-și ia copiii, pentru care a fost anunțat la difuzoare) : Relule, Duduța...

COPIII : Tăticule...

CETĂȚEANUL : Cine v-a adus ?

COPIII (uitîndu-se după soțul Veronicăi, nu-l mai văd) : Un nene...

CETĂȚEANUL : Și unde-i ?... Voi sînteți să-nătoși ?

SOȚUL VERONICAI (apare din nou dedesubtul unei și mai mari încărcături).

CORNELIA (ascultînd inima bătrînei) : Spune-mi, te rog, ai mai avut...

COPIII : Uite-l, tăticule, dînsul e, dînsul e...

CETĂȚEANUL : Tovarășe, vreau să-ți mulțumesc...

SOȚUL VERONICAI (dă din cap, vrea să plece.)

BĂTRINA (fugind de lîngă Cornelia și păstrînd stetoscopul cu ea) : Maică, uite, el m-a salvat, el m-a...

SOȚUL VERONICAI (același joc.)

COPIII : Nene, nene... (îi apucă mîinile, îl opresc.)

SOȚUL VERONICAI (după ce a-ncerat să scape) : Nu eu... Flăcăii ăștia, ei țin ritmul !...

Uite-l !... (Îl bate pe umăr pe Dan, și dispăre.)

DAN (lăsînd greutatea, se șterge, răsufflă.)

CORNELIA (văzîndu-l) : Dan !...

DAN (întîi un gest bucuros. Apoi, controlîndu-se îi face semn să tacă, să nu spună că e fiul ei.)

CORNELIA (lăsînd fruntea jos, pleacă tristă, deconcertată.)

DAN (dîndu-și seama, fuge după ea) : Nu fi supărată, dar știi că nu vreau să se afle cine sînt.

CORNELIA : Dan, ești băiatul meu cel bun... Dan.

DAN (o mîngîie) : Mamă, nu fi tristă...

CORNELIA : Semeni din ce în ce mai mult cu tatăl tău ! (Pleacă.)

ILEANA (apărînd de la debarcader, dă indicații unui grup ce nu se vede în vreme ce „în zgomotele locului” se aud glasuri de copii) : Mergeți pe-aici, așa, urcați cele șase trepte... așa, cu grijă...

DAN (o cuprinde, o sărută, n-o lasă să-l vadă.)

ILEANA (se zbate ; apoi rămîne moale, suspusă.)

DAN (întorcînd-o brusc) : Și dacă nu eram eu ?!...

ILEANA (ștîndu precis) : Nu se putea...

DAN : Cum să nu se poată ?... Îți repet întrebarea : Și dacă nu eram eu ?

ILEANA : Iar eu îți răspund : Așa ceva nu se putea !...

DAN : De ce ?... Un băiat a venit, nu te-a lăsat să-l vezi, te-a îmbrățișat, te-a sărutat...

ILEANA : Da, dar băiatul acela trebuia să fii neapărat tu ; nu puteai să fii decît tu...

DAN : Ești convinsă ?

ILEANA : Convinsă ?... Aici e vorba de puncte cardinale, nu de convingere. Mergeam exact spre tine...

DAN : Și, crezi că m-ai simțit ?

ILEANA : Dacă te-am simțit ?... Veneam spre tine. Eram sigură că vin spre tine...

DAN (îmbrățișînd-o) : Și eu, Ileana ; veneam spre tine ; eram sigur că veneam spre tine...

ILEANA : L-am văzut pe tatăl tău.

DAN (nu răspunde.)

ILEANA : E splendid. E autoritar, e plin de forță.

DAN : Te pomenești că te-ai îndrăgostit de el.

ILEANA : Într-un fel, da.

(Tot dialogul se petrece în timp ce ei își văd de îndeletniciri. Ileana dirijează copiii, îi ajută. Dan cară lucruri.)

DAN (neconvenindu-i) : Aha... Ia vezi, ia vezi !...

ILEANA : Am fugit !...

(Zgomotele locului, șalupă ; Gherasim venind.)

GHERASIM : Dane !

DAN : Să trăiți, tovarășe președinte !

COLONELUL : Îl cunoașteți ? E unul dintre cei mai deștoinici.

DAN : Sînt utecistul Dan Popescu de la șantierul din răsărit, tovarășe președinte.

GHERASIM (autoritar) : Lasă prostiile. Ia-o și pe ea și veniți în vagonul ăsta să bem un ceai...

DAN (cam lipsit de replică) : Și pe ea ?...

GHERASIM : Da, e frig și sîntem aproape de miezul nopții !

DAN : Dar...

GHERASIM : Lasă prostiile și vino ! Uite aici !... (Urcă într-un vagon.)

INTUNECARE

VAGONUL LUI GHERASIM

Vagon de marfă

DAN, ILEANA (întrînd) : Bună seara...

GHERASIM (surprins, privind la Ileana) : Ea e ?

DAN : Nu mi-ai spus s-o aduc ?

GHERASIM : Nu știam că ea e...

DAN : Ei, asta-i : ea e !

CORNELIA (întră, aducînd un ceainic) : De-abia am scăpat ; au fost atît de multe...

(Rămîne surprinsă, privindu-i pe cei doi.)

GHHERASIM : Avem musa... adică nu : luăm masa în familie.

CORNELIA : Bine, dragii mei, poftiți ! (Fiindcă nu mai are ce spune, încearcă să aranjeze o masă.)

ILEANA : Să vă ajut. (Se apropie de Cornelia.)

(Se așază toți ; ritual, tăcere ; nelipsitul tacim care cade, silabe încercând să suplinească conversația — „Mai luați“, „Asta e bună“ etc.)

GHHERASIM : E plăcut, nu, să iei masa în familie. Să vă spun drept, n-am mai făcut-o de mult...

CORNELIA : Acum, într-adevăr, îmi pare bine că am cerut să fiu la acest punct sanitar.

GHHERASIM : Știu, am înțeles : iar ai spus undeva că trebuie să mă supraveghezi, că-s bolnav...

CORNELIA : Nu. E un punct sanitar important. Nici nu știam că veți avea aici și comandamentul...

GHHERASIM : Și eu trebuie să te cred, nu ?!... (Ride.) Bătrînico, bătrînico ! (O îmbrățișează, apoi se-ntoarce spre Ileana.) Ei, și ia spune : eu ce viteză-noți ?

ILEANA : Înotam destul de bine. Aveam o medalie la junioare. Dar acum...

GHHERASIM : Ce, acum ?...

ILEANA : Să nu credeți ce-a scris în ziarul acela de azi dimineața, nu e chiar așa...

GHHERASIM : Adică ?...

ILEANA : Gestul meu nu a fost atât de eroic pe cât se scrie. Eu voiam numai să-l ajung pe Dan care făcuse mult mai multe...

DAN : Nu are dreptate. Făcuse ea mult mai multe. Eu mă ambiționasem s-o ajung din urmă, atîta tot.

ILEANA : Ba nu-i adevărat, vrea neapărat să mă laude în fața dumneavoastră.

DAN : Iar ea vrea să pară modestă și supusă, știm noi.

GHHERASIM (începe să ridă.)

DAN : Dar tu, atunci, acolo... (Vorbele se amestecă, rîs.)

ILEANA : Dar cine m-a trezit, alaltăieri, cînd plecam... (Risul o molipsește.)

GHHERASIM (rîzînd copios) : Măi, fir-ați să fiți...

CORNELIA (peste risul tuturor, sau într-o pauză a lui, scapă un oftat care ne face să ne dăm seama că toată vremea a stat tristă, crispată, neatingîndu-se de mîncare.)

GHHERASIM : Cornelia, ce-i ?!

CORNELIA : Nu, nimic... Mă iertați...

GHHERASIM (observînd) : Dar tu n-ai mîncat nimic...

CORNELIA : Mîncînc. Mă iertați. Poate că de fericire am rămas așa. Pentru momentul ăsta... De cînd mă gîndeam la momentul ăsta... Și uite că numai aici, în acest vagon, am ajuns... (Se silește să nu plîngă. Mîncînc.)

DAN : Mamă, dar...

GHHERASIM : Haideți, hai să mîncăm... Ne-ai pus și cîte un coniac, nu-i așa...

CORNELIA : Rom, rom am găsit...

GHHERASIM : Ia toarnă, măi băietе. Așa, cîte-o picătură, că pe urmă...

DAN : Da, tată. (Toarnă, ridicînd paharul.)

E... Știi că e frumos la noi acasă !...

ILEANA (lui Gherasim) : Știți, mă gîndesc acum : poate că-l iubesc pe Dan și fiindcă seamănă cu dumneavoastră ! (Dau să ciocnească : Cornelia își șterge o lacrimă pe fu-riș, cînd, deodată, se aud difuzoarele.)

DIFUZOARELE : Tovarășe președinte, urgen-tele, apele rup la baraj... Tovarășe preșe...

TOȚI (se ridică, gesturi de a se îmbrăca, de a apuca ceva.)

COLONELUL (apare-n ușă împreună cu Andronic. Il ajută pe Gherasim să coboare, li se vîd doar busturile ; observîndu-l pe Dan) : Bine că ești aici. N-au venit cei din sud. Pre-iei comanda la lotul stîng.

DIFUZOARELE : Tovarășe președinte...

GHHERASIM : Am auzit. Spune-le să-ncezte, să nu mai alarmeze lumea !... Vin !...

ILEANA (s-a-mbrăcat. Colonelului) : Pot să mă duc cu Dan, sau...

COLONELUL : Da, e nevoie de doisprezece oameni...

DIFUZOARELE : Ambarcațiunile doi și trei, ambarcațiunile doi și trei...

(Pe zgomotul ăsta dispar toți. Rămîn doar Andronic și Cornelia.)

CORNELIA (strînge masa fără chef, dînd din cap) : Uite-așa, ei doar trec pe lingă mine... Totul trece pe lingă mine. Totul e o trecere pe lingă mine și eu rămîn singură... (Privește mirată. În ușă așteaptă Andronic.)

ANDRONIC : Am venit special să stau de vorbă cu tine. Nu e interesul meu, e al județului. Dacă soțul tău e de acord să lăsăm apele pe viitura lor normală, scăpăm de problema combinatului. Putem să-l refacem și să-l punem la punct.

CORNELIA : Știi că nu-mi permit niciodată să mă amestec sau să-l influențez.

ANDRONIC : Dar e o soluție realistă, practică.

CORNELIA (înterupîndu-l) : Și el ți-a acceptat-o ?!

ANDRONIC (amenințător) : Se încăpățînează ! O să-l coste. Cornelia ! O să ne coste pe toți încăpățînarea asta stupidă.

CORNELIA : Te crezi un neînțeles !

ANDRONIC : Nu. Sînt omul practicii, sînt inginer ; sînt specialist. Nu pot fi un neînțeles !

CORNELIA : Atunci de ce insiști să-l conving cu de un lucru de care tu nu-l poți convinge ?

ANDRONIC : Pentru că fără el, deocamdată, nu pot lua această hotărîre. Deocamdată...

CORNELIA : Da, am văzut cum subliniezi acest deocamdată !

ANDRONIC : Ascultă-mă. În urma calamității refacem totul, fără hibebe din trecut. E simplu, nu?... Și se lichidează o dată această rușine a județului, a mea, a noastră și în primul rînd a bă... a tovarășului Gherasim.
CORNELIA : Și altfel, tu cum vei proceda ?
ANDRONIC : Altfel ? Cornelia, ne vom delimita. Eu va trebui să spun : tovarășul Gherasim a reprezentat un moment istoric în județul nostru, dar acum devine o piedică.
CORNELIA : Și îi vei lua locul !

ANDRONIC : Nu m-am gândit neapărat la asta, dar... Cornelia, în numele adolescenței noastre trebuie să-ți spun că eu, e obligația mea să mă gîndesc la îndatoririle ce-mi revin...
CORNELIA : Te vezi în locul lui, nu-i așa ?!...
DIFUZOARELE : Tovarășe vicepreședinte, tovarășe vicepreședinte... barajul, vă cheamă barajul...

ANDRONIC : Cornelia, nu că mă văd... Eu l-am respectat. Uite, voi mai încerca să-l conving, imi voi face datoria pînă la capăt.

INTUNECARE

ANDRONIC (strigă pe întunerice) : Vin, vin imediat ; spune că vin imediat.

(Zgomotele locului se amplifică din nou.)

COMANDAMENT, LOC DE REFUGIU

VERONICA (i se aude mai întîi glasul) : (Vai de mine cîți sint... Și loviți și răniți!... Urînd, cară vreo doi, îi dă în primire unor brancardieri, urcă alții, vorbește în continuare, dar cu diverse persoane și dintre sinistrați și dintre brancardieri.) Că de patru zile e nenorocire, nu-i nimic ! Dar ce-a venit acuma, dumnezeule !... Parc-a căzut un cer de apă pe noi... (Se aud sirene.) Cu sirenele-i caută... Se duce tot !... Se duce podul ăl mare !... Cine știe dacă barajul o să mai țină !... (Văzînd-o.) Cornelia, turturico !... Ia-l, maică, pe ăsta, că are mina ruptă !... (Sirenele din nou.) Vai de mine, ce s-o mai fi întimplat ? Sirenele astea, după miezul nopții !...

(Se aud, peste tot, vuiete. Zgomotele sînt mult mai puternice, ca niște imense rupturi, ca și cum ceva esențial s-ar smulge din matca pămîntului. Încep reflectoare să circule în depărtare și se aude o voce, tot din depărtare.)

O VOCE : Intervenția, intervențiaaa !...

VERONICA : Ce s-a întimplat, dumnezeule ?!...

UN CETĂȚEAN (alergînd) : S-a rupt podul cel mare !... Și erau o mulțime de cetățeni care se strînseseră pe el !... Feriți, vin apele spre noi !...

DIFUZOARELE : Atențiune ! Toate ambarcațiunile care au salvat, la pod !... Nu mai acostați la comandament, coboriți direct în

jos pînă la punctul următor. (Se repetă.)

ANDRONIC (apărînd de la debarcader) : Repetați, repetați indicația asta. Aici cresc apele vertiginos. Repetați.

DOUA VOCI (se aud de la debarcader) : La o parte, accident grav !... La o parte...

VERONICA (alergînd) : Iaca vin !... (Apucă pătura în care e adus accidentatul.) Ce s-a întimplat ?...

UN CETĂȚEAN (care cară pătura cu accidentatul) : I-a zdrobit piciorul. A fost acolo, la pod.

ANDRONIC : Repetați, repetați anunțul... Dă-mi barajul la telefon !... Alo, barajul, tovarășul președinte este pe-acolo ?... Spuneți-i să nu mai oprească aici... A plecat ?!... Hei, o șalupă, semnalizați...

UN CETĂȚEAN (lăsînd pătura jos) : Salvase vreo... nici nu știu cîți... O mulțime. S-a dus după încă unul. L-a suít în barcă și, cînd să se urce și ea, balustrada aia grea de fier a podului...

VERONICA (care a așezat și ea pătura, descoperind-o deodată în cea accidentată pe Ileana) : Maică, turturica !

ILEANA : Piciorul... Nu-l mai simt... E-adevărat că nu-l mai am ?...

VERONICA : Puică, tu, turturica mea !... (Aleargă.) Cornelia, Cornelia !...

ILEANA : Nu mai am nici șoldul... i-adevărat...

UN CETĂȚEAN : Lasă, domnișoară, că nu-mai o picătură dacă dă fiecare dintre cei pe care i-ai salvat...

CORNELIA (vine alergînd, se uită) : Anestezie, imediat anestezie !... (Apucă pătura cu Veronica și Cetățeanul.)

ILEANA : I-adevărat, din șold...

DAN (alergînd, urcă panta) : Ileana !... Unde e... Ileana !... (Apropiindu-se.)

ILEANA : Dan... A fost atît de frumos !... (E dusă.)

CORNELIA (face semn s-o ia) : Las-o acum !

DAN : Mamă, dar...

CORNELIA : Tu... Tu ești sănătos ? Tu ai pățit ceva ?...

DAN (nu i se aude răspunsul, se vede doar gestul lui și al Corneliei, ca și cum i-ar cerceta ceva ; glasurile le sînt acoperite de difuzor.)

DIFUZORUL : Atențiune, ambarcațiunile, ambarcațiunile, să nu mai acosteze aici...

VERONICA (disperată) : Cornelia, vai, Cornelia !...

DAN : Ce s-a-ntimplat ?...

VERONICA : Cornelia, vino că...

CORNELIA (îl oprește pe Dan) : Stai... (Autoritate medicală.) Așteaptă, te rog, aici. (O ușă închisă.)

GHERASIM (urcînd) : Ce s-a-ntimplat ? Dane, cum e...

DAN : Și eu, tocmai acuma... (Împinge ușa.)

UN CETĂȚEAN (ieșînd) : Doamna doctor vă roagă să așteptați. E treabă multă, vă roagă să așteptați...

DIFUZOARELE : În ordine... au venit șalupele... În ordine se evacuează toată lumea... În ordine se evacuează toată lumea...

GHÉRASIM (dînd indicații celor care le transmit mai departe): Transportați toată lumea pînă la punctul doi. Ambarcațiunile care vin dinspre oraș să ajungă direct aici. Camioanele să-și schimbe ruta pînă la punctul doi și să precia urgent tot ce se debarcă. (Difuzoarele îi repetă ordinea în ecou.)
DAN (disperat, încearcă uși, încearcă ferestre): Ce s-a întîmplat?... Ce s-a întîmplat?...
GHÉRASIM (caută să-l liniștească prinzîndu-l cu o mîină — în același timp își continuă ordinea): Convoaiele care pornesc de sus, să oprească direct la punctul doi... Stop!... N-avem nici un semn de la Trușan?... Nu?... Faceți-mi legătura cu Capitala!

DAN (bătînd în ușă): Spuneți-mi, spuneți-mi o dată ce e cu ea! (Bate cu disperare.)
GHÉRASIM (nu-l auzim ce indicații mai dă.)
CORNELIA (deschizînd brusc ușa): George, liniștește-l!... Avem mult de lucru. (Închide ușa.)
GHÉRASIM: Bine, rămînem aici; vă așteptăm. Vom pleca ultimii. Hai, băiete, lasă asta. Hai să dăm o mîină de ajutor la evacuare!

INTUNECARE

COMANDAMENT — LOC DE REFUGIU

Decorul puțin modificat. Apele au ajuns mai sus, e numai o porțiune din vechiul loc. Pe prisma înaltă de beton a magaziei sau terasamentului unde se află punctul sanitar, Dan și Ghêrasim.

DAN (agitat): Dar de ce-o fi durînd atîta?!...

GHÉRASIM: Lasă, durează... Ai încredere-n Cornelia... Ia uite, au plecat aproape toți. Bine c-am reușit să-i evacuăm.

DAN: Dar dacă mama nu termină operația pînă ce ne acoperă apele?

GHÉRASIM: Ai încredere-n Cornelia! Noi o privim doar ca pe o mamă sau soție; ea pe femeia familiei noastre; dar ea, s-o știi, este și un foarte bun chirurg. (Față de căutările lui disperate.) Dane, este adevărat că ai făcut acte de eroism?

DAN: Așa și s-a raportat?

GHÉRASIM: E normal!

DAN (intrigat, izbucnînd): Și se știe că sint fiul tău?!...

GHÉRASIM: Ascultă, Dan, cred că-ți dai seama că tot ce vreau mai mult este să te-ntreb: erezi că te faci de ris dacă se știe că ești fiul meu?... (Se uită-n jur, au rămas tot mai puțini.)

DAN: De ris?...

GHÉRASIM: Da, de ris!...

DAN (nevoia de a se descărca): Mie mi s-a atras mereu atenția — că sint fiul tău; mie mi s-a cerut întotdeauna să înțeleg situația ta și nu cumva să te fac de ris!

GHÉRASIM: Cine ți-a atras atenția?

DAN: Cum cine?... Oricine. Și mama, și dirigintele, și directorul școlii, pînă și colegii... Oricine! E drept! Numai tu nu...

GHÉRASIM: Și atunci?...

DAN: Bine, dar nu am dreptul să-mi pun întrebarea: eu ce sint?... Eu nu mă pot afirma ca atare, prin mine însumi? Eu nu pot etala ceea ce am și ceea ce n-am, ceea ce gîndesc și ceea ce vreau să fac?...

(Se aud pe banda sonoră, tot mai tare, soldați mărșăluînd.)

COLONELUL: Îmbarcarea în șalupe!... (Agitat.) Tovarășe președinte, sintem ultimii!

GHÉRASIM: Bine. Noi rămînem. Trimiteți elicopterul.

DAN (realizînd): Exact. Sintem ultimii... Ar trebui s-o transporte!... Dar ce fac?! Mamă, ei, mamă!... (Bate disperat în ușă.)

GHÉRASIM: Dan...

DAN: Nu se poate. Mai bine o transportăm acum! De ce durează atîta?!

CORNELIA (care a deschis ușa pe ultimele cuvinte): Durează. (Sec.) Și trebuie așteptat. (Lui Ghêrasim.) George, te rog, ține-l liniștit.

DAN: Mamă, dar...

CORNELIA (nu mai ascultă, închide ușa.)

COLONELUL: S-a imbarcat toată lumea?!...

Tovarășe președinte, eu rămîn...

GHÉRASIM (dur): Te rog să pleci... Aici... Aici... nu mai e decît o problemă a noastră... De familie...

COLONELUL: Dar apele...

GHÉRASIM: Elicopterul. Atît.

COLONELUL: Execut ordinul! (Salută. Se aude șalupea.) Dar... tovarășe președinte...

GHÉRASIM: Du-te, dragul meu, du-te... Rămîne și telefonul. Mă găsiți voi!... Aici e o problemă strict de familie.

DAN: De ce durează, de ce durează?

COLONELUL: Cînd vine tovarășul profesor Trușan, vă telefonez! (Pleacă. Se aude șalupea.)

DAN: „De familie!“ Nu crezi, tată, că toate problemele sint, într-un fel, sau altul, „de familie“?...

GHÉRASIM (pe gânduri): De familie!... Știi, cînd te-ai născut tu, de-abia așteptam să mai crești, ca să lucrăm împreună la o menghină. Visam să luăm o menghină, s-o punem în curte și să lucrăm duminică la ea... DAN: Și de ce n-ai făcut-o?... Nu te-a interesat?

GHÉRASIM: Nu m-a interesat?!... Vai, ce plăcere e să-ți formezi copiii! Să-i formezi, nu să lucrezi tu în locul lor. Să-i știi că deprind. Și tu, pe urmă, cu coada ochiului, să-i vezi cum își fac mina. Vai, ce plăcere!

DAN: Și atunci... atunci de ce?...

GHÉRASIM: Ședințe, acțiuni, campanii, conferințe... Ziceam întotdeauna că „în orice caz — anul următor“... Eh!...

DAN: Te-ai lăsat luat de val și-ai acceptat să creșe fără să-ți faci datoria!

GHÉRASIM: Ba, poate că, cine știe... Cînd mă uit acum la tine cit de arțăgos ești... (Deodată.) Dar nici așa, Dan!... Voi, generația asta chiar negați tot ce-am făcut noi?...

DAN: Nu neg nimic!... Eu te-ntreb un singur lucru: Dacă omul, în loc de a-și canaliza toate forțele spre creație, spre ce are de făcut, caută aranjamente și „pile“, deci își întrebuințează energia într-o negustorie de intervenții, într-un troc de servicii reciproce, nu se pierd în gol atîtea eforturi? Nu se bate pasul pe loc?... Eu asta te-ntreb: cum poți tolera?

GHÉRASIM: Poate că nu tolerez!...

DAN: Ba da. Deodată ce în jurul tău se fac favoritisme, se aleg oamenii pe sprinceană, se folosesc pozițiile sociale pentru rezolvarea unor interese personale...

GHÉRASIM: M-ai văzut vreodată pe mine făcînd așa ceva?

DAN: Nu e de ajuns!... Colegii mei cred că ai fi în stare să faci așa ceva și nici măcar nu te acuză, ci consideră asta ca un lucru normal! De ce? Pentru că în jurul tău accepți asemenea practici. Îți place puterea, te încenți cu ea și, în schimb, accepți asemenea practici.

GHÉRASIM: E o vorbă! (FuriOS.) Dar află, fiule: cei care spun asta, înseamnă că nu mă înțeleg!...

DAN: Nu știu! Dar puterea îți place! Chiar și vorba pe care o tot repeți: „În țara mea, și cu partidul meu la putere“. Îți place puterea, asta e! Și, plăcîndu-ți, nu mai ești atent la alte amănunte din jur!... Spune, nu-i așa?...!

GHÉRASIM: Am să-ți explic. Numai un moment... (La telefon.) Alo, barajul! N-a venit Trușan?... Cînd vine, îmi telefonați!...

DAN (interesat): Și Trușan, care...!

GHÉRASIM (întreprîndu-l): Ai răbdare!... Am promis e-am să-ți explic. (Face cîțiva pași. Se privește unul pe altul, ca și cum s-ar cîntări; se aude vuietul apelor.)

GHÉRASIM: Vezi, fiule, îmi place puterea. Uneori, poate că această plăcere mă face chiar să abuzez, dar, cum să-ți spun, puterea asta este arma cu care-am construit ce vezi

în jur. Înțeleg, pentru generația ta, „putere“ poate fi egal cu „abuz de putere“ sau cu „plăcerea puterii“. Noi, generația noastră, am dorit atît de mult puterea, am luptat pentru ea, unii și-au jertfit chiar viața pentru ea... O doream, cum să-ți spun, nu ca pe-o plăcere a noastră, ci ca pe-o necesitate a istoriei. Și am preluat-o! Pune-te în situația noastră! Puterea mea însemna tocmai puterea tuturor. Faptul că eram eu într-un post de conducere însemna tocmai că erau toți cei în numele cărora veneam; toți cei din jur și toți cei care se jertfiseră... Cite certitudini am căpătat prin asta! Am luat puterea, am făcut fabrici, am făcut orașe, am schimbat destinul oamenilor. Cînd rostesc vorba asta — „În țara mea și cu partidul meu la putere“ — cum să-ți spun... eu simt prezentul, simt că e realitate tot ce-am visat cîndva. Puterea a însemnat pentru noi nu o ambiție, ci o treaptă, în însuși destinul țării... De asta spuneam că n-am luat-o niciodată ca pe o plăcere personală, ci ca pe o necesitate istorică.

DAN: Înțeleg. Și e chiar frumos ce-mi spui. Îți înțeleg acum plăcerea de putere și cu atît mai mult nu-ți pot admite concesiile, compromisurile.

GHÉRASIM: Băiete, și-am explicat ce-nteleg eu prin putere. Și dacă în la ea este tocmai pentru a nu face concesiile...

DAN: Hm!... Să știi că o modalitate de manifestare a puterii este și cea de a face concesiile. E o satisfacție egoistă formidabilă: îi arăți adversarului că ești atît de puternic încît poți fi generos și concesiv. Ei bine, de asta simt nevoia să te contest! Tocmai pentru că tu m-ai învățat să contest ceea ce este de contestat!

GHÉRASIM: Ești liber.

DAN (s-a încins; strigă ca să acopere vuietul apelor): E una dintre plăcerile puterii, înțelegi: o periculoasă plăcere a puterii, ca și altele care decurg din ea. Îți spui: sint destul de tare ca să pot accepta chiar și compromisul. Sint destul de tare ca să-i împac și pe unii și pe alții, cu slăbiciunile lor omenești. Să iau de la unul să dau la altul... Și într-adevăr se poate și așa... Dar cu ce preț, tată?...!

GHÉRASIM: Absolutizezi.

DAN: Posibil! Dar știi de ce? Pentru că tu îmi povesteai cum erai în închisoare bătut și nu scoteai un cuvînt!... Erai schingiuit, și nu făceai nici un compromis. Iar acum, acum, tată, acum cînd ești liber să faci ceea ce visai, de ce să accepți compromisul?... Erai în ilegalitate și nu făceai compromisuri. Iar acum, de ce să faci?!

GHÉRASIM: Nu vorbi așa, la general, dă-mi un exemplu!...

DAN: Exemplu? Ha!... Exemplu!... (Tunînd.) Trușan! Poftim exemplul! Trușan

pe care acum, în situația gravă, îl cauți la telefon și-ntrebi mereu dac-a venit... Trușan!... De ce-ai mai răbdat schingiuirile tăcînd, dacă ai admis compromisul Trușan?!... GHERASIM: E o discuție care nu trebuie purtată separat, fără el. Discuțiile despre trecut se pot purta numai de față. De obicei, bărbații, adevărații bărbați, reușesc să le suporte.

DAN: Ești de douăzeci de ani aici; conduci de douăzeci de ani aici, nu?...

VERONICA (iese în fugă de pe usa punctului sanitar.)

DAN: Ce s-a-ntîmplat, cum este?!

VERONICA (fugind): Încă puțin, încă...

DAN (se duce la ușă, ușa încuiată; dă să bată, se răzîndește): De ce, de ce?...

GHERASIM: Stai liniștit. Au și ei, înăuntru, nevoie de liniște.

DAN: Dar înăuntru e... Înțelegi, tată... Fata asta mică e tot ce pot crede eu mai...

VERONICA (vine înapoi aducînd ceva; are figura cam speriată): Acuși, acuși... (Bate într-un fel anume, intră, cînd, Dan își dă seama, ușa e încuiată.)

DAN (gest disperat): Nu mai pot să rabd. Nu mai vreau să aștept...

GHERASIM: Ai răbdare, ești doar bărbat; ai făcut atîtea lucruri deosebite! (Șalupa.)

ANDRONIC: Tovarășe președinte, mi s-a spus că sînteți aici. Cresc apele-ngrozitor. Nu mai puteți rămîne.

GHERASIM: Avem un interes particular, de familie. N-o facem din eroism... (Se uită după Dan care cercetează ferestrele.)

ANDRONIC: Tova... Cum credeți, dar... (Alt ton.) Eu vin de la baraj...

GHERASIM: S-a-ntîmplat ceva?

ANDRONIC: Nu. Fiți convinși. V-aș fi chemat, dacă era ceva urgent. Dar...

GHERASIM: Ce, „dar“?

ANDRONIC (încearcă să-l ia deoparte): Am vorbit și cu ministrul. În legătură cu combinatul și el crede că e unica șansă pe care o avem.

GHERASIM: Cine ți-a permis să vorbești?

ANDRONIC: Datoria mea, funcția pe care o am.

DAN (încearcă să privească prin fereastră înăuntru.)

GHERASIM: Vrei să distrugem chiar mai mult decît au distrus apele astea?!

ANDRONIC: Satul de la baraj este aproape evacuat. Și el va fi distrus! Aici e doar de ales.

GHERASIM: Am hotărît.

ANDRONIC (în mod surprinzător, cu alt ton, strigă): Dar pentru combinat, după calamități, vom primi suplimentări? Ministrul spunea că...

DAN (auzind tonul ridicat devine atent. Se apropie.)

GHERASIM: Lasă-ne, Dan... Ai grijă de telefon...

DAN (dă țircoale ferestrelor, dar nu este deloc indiferent nici față de discuția celor doi.)

GHERASIM: Ministrul știe exact cît am investit în combinat!

ANDRONIC: În satul pe care vrem să-l distrugem nu s-a investit?

GHERASIM: Mult mai puțin. Iar în ce privește viitorul, combinatul înseamnă o treaptă în plus, pe cînd...

ANDRONIC: Tovarășe Gherasim, vă vorbesc serios și deschis. Poate că discuția asta am dus-o de multe ori cu dumneavoastră în sinea mea. Vă cer cu toată răspunderea să mă ascultați.

GHERASIM: Te ascult.

ANDRONIC: Știu, mă acuzați că uez de relații, de influențe, de aranjamente... (Încercînd să vadă dacă-l ciștigă.) Dar asta-i viața, tovarășe Gherasim. Să fim practici și realiști... Spuneți, nu v-am fost folositor?!

GHERASIM: Din păcate, în mod autoerotic, trebuie să afirm că da!...

ANDRONIC: Țasta sînt eu. Sînt lucid și știu cum se manevrează în viață... Sînt atent la ce înseamnă practică fiecare moment. Da, chiar slăbiciunile unuia, interesele altuia, nevoile unui minister și concurența dintre două departamente, ambițiile unui ministru și condițiile care apar în urma nereușitelor din alt județ... Cunosc secretarele și am prietenii printre șefii de servicii, cultiv cîțiva ziaristi și, dacă vă interesează, am în alte județe oamenii mei care-mi spun cum s-au hotărît unele lucruri. Da, am în mîinile mele toate relațiile din țara asta, cunosc toate resoartele, știu fiecare buton pe care trebuie apăsat, știu cine la cine are influență și cine de cître cine este susținut. Și pentru ce fac toate astea?!

Pentru mine sau pentru județ?!

Pentru interesele mele sau ale obștii așteia pe care o conducem?!

Așa e viața. Poate că, în principiu, nici mie nu-mi convine. O vom schimba. Dar acum? ...Vedeți, vă vorbesc deschis și îmi pun inima pe masă!...

Vă propun o soluție onorabilă...

GHERASIM (văzîndu-l pe Dan că se apropie): Dane, după părerea ta, ce-nseamnă o-no-ra-bil?!

DAN (care de-abia a așteptat): Tată, să nu accepți să se inunde combinatul, ar fi cel mai dezonorant lucru pentru tine!...

GHERASIM (lui Andronic): Auzi ce spune altă generație?!

ANDRONIC: E o generație care nu știe ce-s greutățile: a primit prea multe de-a gata.

DAN: Da, și pe profesorul Trușan l-am primit de-a gata! Și vă sînt recunoscător!

ANDRONIC: Tinere, eu sînt un om lucid, realist, eu picioarele pe pămînt, îmi pun toată inteligența în slujba găsirii unor soluții moderne, reclamate de epoca pe care o trăim.

DAN (tonul e mult mai vehement decît ceea ce spune): Comunismul se construiește și cu inteligență, da!... Dar nu numai cu inteligență! Se construiește cu pasiune, cu suflet, cu omenie, cu aspirații nobile...

ANDRONIC (arogant lui Gherasim): Fiul dumneavoastră nu prea cunoaște economie politică!

GHERASIM: O cunoști dumeata! Știu că

o cunoști. Ai învățat socialismul ca pe o lecție. L-ai învățat bine; dar nu-i simți nevoia organic, asta e!... Cunoști toate resoartele, știi să apeși pe toate butoanele. Pentru ce?... Ca să obții aminări, modificări, ca să treci dintr-o hirtie-ntr-alta. Or, socialismul se construiește, nu se bifează-n hirtii, socialismul se simte, se dorește, socialismul e, în primul rând, un sentiment fierbinte. Iar sentimentele nu se învață papagalicesc!

DAN: Să nu accepți compromisul, tată!...

ANDRONIC: Va răspunde pe capul pentru toată situația gravă de pe șantier și atunci se va căi...

GHERASIM: Ascultă, Andronic!...

ANDRONIC: Vă lăsați influențat de acest tînăr neexperimentat.

GHERASIM: Andronic, învață de la mine: îți ce plăcut e să te lași influențat de ceva ce-ți convine!... Vai ce plăcut!

ANDRONIC: Dar...

GHERASIM: Tot așa, cîndva, m-am lăsat influențat de comunism!...

ANDRONIC: Vor trece aceste inundații. Va trece încordarea asta cînd lumea nu e atentă și veți fi tras la răspundere pentru cele petrecute la combinat. E grav.

GHERASIM: Voi fi tras la răspundere, știu asta. Dar uite ce este, Andronic — concesii, compromisuri, eu nu mai fac!... (Tunînd.) De ce să fac?... De ce să le fac dacă pot ține fruntea sus?... (Privirea alunecă spre Dan; cu tonul lui Dan.) Eram în ilegalitate și nu făceam compromisuri, iar acum, în țara mea, și cu partidul meu la putere, da în țara mea, și cu partidul meu la putere, de ce să fac?...!

DAN (mișcat, face un gest de efuziune.)

(Sună telefonul.)

GHERASIM: Alo, da!... A venit Trușan!... Bine!... Spune-i că imediat ajung la baraj. Alo, alo!... Ce se-ntimplă?... Alo... chiar Trușan!... Te ascult... Imi pare rău că, după doisprezece ani, vorbim prima dată în condițiile astea!... Te ascult... Da, da... Bine, vin de-îndată!... Bine!... (Pune jos receptorul.) Trușan e la baraj. Zice că ar avea o soluție prin care sacrificăm mai puțin din sat!...

DAN: Trușan!... Sigur că da, cu Trușan vei găsi o soluție bună!...

ANDRONIC: Dumneavoastră l-ați chemat?

GHERASIM: Da, eu.

ANDRONIC (deodată, nemişcîndu-se): O să vă căiți, așa cum ați mai avut motive să vă căiți de pe urma colaborării cu Trușan!

DAN: Trușan e omul cel mai valoros pe care l-a dat județul nostru...

ANDRONIC: Astea sînt mituri, la niște copii entuziaști ca voi. Dar, dacă vrei să știi, chiar teoria care l-a făcut celebru pe Trușan, nu-i aparține lui, e furată!

DAN: Furată?

ANDRONIC: Da! (Arătînd spre Gherasim.) De la el! De la tatăl tău!... „Teoria valorificării armonioase a terenurilor“! — păi asta Gherasim o face în practică de douăzeci

de ani, asta este politica lui dintotdeauna! (Lui Gherasim.) Și acum te întorci la omul care s-a împăunat cu ideile duminiciale!...

DAN: Tată, e adevărat?... Dar e magnific!...

GHERASIM: Eu sînt activist, ostaș. Eu lupt. Și, în luptă, în afară de tactica pe care mi-am propus-o, găsesc și soluții noi. Dacă altcineva, după aceea, le studiază și le află resoartele pentru a le-ncadra într-un sistem, cum a făcut Trușan, e meritul lui!

ANDRONIC: Sînteți generos, sînteți îngăduitor, vă lăsați furat de...

GHERASIM (deodată, brutal): Și, dacă te interesează, Trușan m-a ajutat și-n practică la găsirea acestor soluții. A lucrat alături de mine pînă... pînă... De ce, Andronic? De ce m-ai făcut să-l înlătur?...!

ANDRONIC (se ferește ca de un pumn).

DAN (luminat și profund): Va să zică, așa stau lucrurile!... Va să zică dumnealui e cel care... (Cu dispreț se întoarce de la Andronic.) Tată... Aveam impresia că te cunosc perfect și îmi dau seama că de-abia acum încep să te descopăr...

GHERASIM (strigă la Andronic, poate și de emoție): Și află că eu îl cunosc pe Trușan... „Teoria valorificării armonioase a terenurilor“!...

ANDRONIC: Erau ideile dumneavoastră. Le spuneți într-o ședință, într-alta. Cînd vorbești cu muncitorii, cu țărani, cînd discutăm în birou...

GHERASIM (subliniat, ritos, tunător): Te-ori-a va-lorificării armonioase a te-re-nu-ri-lor!... (Șoptit, persuasiv) este pentru lumea științei o operă importantă, dar, pentru mine, o auto-critică a lui Trușan! (Iarăși tunător.) Este dovada magistrală, de fond, că el a înțeles ce i-am imputat atunci!... (Iar șoptit.) Ce lucru mai frumos, mai încurajator în viață, decît asta?...!

ANDRONIC: Și chiar nu veți ține seama de opinia mea?

GHERASIM: Care opinie?!

ANDRONIC: Apele nu trebuie deviate, trebuie lăsate pe cursul lor firesc, în viitura lor spre combinat. Nu e ambiția noastră. E o rezolvare pe care ne-o impune...

DAN (strigînd): Nu o impune nimeni!... Nimeni!...

GHERASIM: Vezi cum gîndește generația, care vine să ne judece!...

ANDRONIC: Gîndește pueril. Ascultă, băiete! Vei îmbătrîni și îți vei da seama că eu, Andronic, n-am fost un prost. Nici un naiv. Ci un om care cunoaște foarte bine viața și știe ce e de făcut în fiecare moment. Un om care poate fi acuzat numai de faptul că e prea cu picioarele pe pămînt. De nimic altceva, înțelegi?! Visuri putem avea multe, dar eu sînt un cetățean al acestei epoci, nu al alteia!...

GHERASIM: Ascultă, Andronic, după umila mea părere: socialismul înseamnă a alege.

A alege în mod deliberat și a hotărî o cale. Socialismul nu poate să-nsemne doar a aranja lucrurile ; și-așa, și-așa numai ca să iasă bine pentru unul sau pentru altul. Or, eu am ales. Și nu acum. Eu am ales acum treizeci de ani. Și dacă pe drumul pe care l-am ales acum treizeci de ani, trebuie ca să ajung într-un punct unde să dau socoteală de greșelile pe care le-am făcut, o să dau ! Pentru că, oricum, drumul e unul singur, și eu pe el merg !

ANDRONIC : Da, dar e fatal pentru dumneavoastră, e... (Lovit de privirea dură a lui Gherasim, se întoarce către Dan.) Ai să-ți dai seama ! Cînd vei mai îmbătrîni ai să-ți dai seama că tatăl tău a avut cine știe ce nemulțumiri din pricină că... (Doar gest ce vrea să-nsemne „Tu l-ai îndemnat spre asta“.)

VERONICA (iese, se oprește o clipă-n ușa și izbucnește-n lacrimi ; nu se mai poate abține, plînge ; îl cuprinde pe Dan, se agăță de el și plînge.)

DAN (alarmat, dă să se elibereze) : Ce s-a întîmplat ? Ce s-a întîmplat ?

VERONICA (vrea să spună ceva dar nu poate ; plînge.)

DAN (reușește să se elibereze, țîșnește spre ușa în care se lovește de Cornelia) : Ce s-a întîmplat ?

CORNELIA (lividă) : Nimic. E salvată. (Replia ei îi înspietrește pe toți, topindu-le agitația.)

DAN : „Salvată“ ? !

CORNELIA : Pierduse atita sînge incît... (Stupoare.)

DAN (deodată, țipînd) : Iar eu stăteam aici și... (Dă să năvălească înăuntru.)

CORNELIA : Stai. Mai las-o. A fost foarte grea transfuzia.

DAN : Cum s-a putut ? ! Cum s-a putut ? Și eu, care... Dar e-nafară, înafară de orice pericol ? ! (Iarăși dă să intre.)

GHERASIM (prinzindu-l de mînă) : Băiete, fii tare...

CORNELIA : În timp ce-o preparam pentru operație... Ne-am dat seama că-și pierdea viața...

DAN : Iși pierdea viața ?

CORNELIA (incuviințează trist din cap) : Numai cît am putut oprî hemoragia. Apoi a trebuit s-o reanimăm... O vom opera la spital. GHERASIM : Dar ea, acum, e-nafară de orice pericol, nu-i așa ?

VERONICA (deodată, spre surprinderea tuturor) : Înafară ! Sigur că înafară ! Păi de ce credeți că plîngeam eu. Cîta încordare... ce-am pătimit acolo pînă s-o văd că răsufală... (Intră și reapare împreună cu soțul ei, aducînd brancarda pe care se află Ileana. Ileana e lividă, are ochii mari.)

DAN (se uită la ea, la ochii ei, e încrămențit, gesturile pe care le face sînt doar intenții.)

VERONICA (arătînd spre soțul ei) : Nu vă temeți, el i-a dat sînge. Are sînge zdravăn, cel mai zdravăn sînge !

DAN (privindu-l) : Vă mulțumesc, vă...

SOȚUL VERONICAI (gest modest : „Oamenii sîntem !“.)

CORNELIA : Pregătiți transportarea ! Vine șalupa ? (Se îndreaptă spre fostul debarcader, cei mai mulți după ea.)

GHERASIM : Va veni elicopterul. Să aprindem un foc să-i semnalizăm (Se retrag toți.)

CORNELIA (deodată, epuizată, prinde brațul lui Gherasim) : George... dacă n-aș fi știut că Dan ține atît la ea...

GHERASIM : Ai fost tare, Cornelia ! Tu ești marea noastră cea bună, tu ne salvezi cele mai... (Ies și ei. Gherasim mîngîind-o.)

ILEANA (soptit) : Dan !... (Se uită la el căuțîndu-l, cercetîndu-l.)

DAN (dă să spună ceva, apoi se apleacă lîngă ea, îi prinde mîna, plînge sau o mîngîie ; joc mut de căutare, de cercetare a celor doi ; replica vine într-un tîrziu) : Ileana !... Ileana mea !...

ILEANA (mîngîindu-l, pipăindu-i cu degetele, ca o oarbă, trăsăturile feței) : Eram... sigură... că n-am să te mai văd...

DAN (crescendo) : De ce ?... Cum să nu mă mai vezi ? !

ILEANA : Cîta vreme... a trecut multă vreme ?

DAN : Nu, Ileana. Puțînă vreme, dar e ca și cum...

ILEANA : Dan, te iubesc mult...

DAN : Și eu, Ileana. Te iubesc mult. Ileana...

ILEANA : Eram sigură că n-am să te mai văd.

DAN : Nu spune asta !

ILEANA : Știam că trebuie să mor !...

DAN : De ce vorbești așa ?

ILEANA : Sînt o ologă, Dan ! Ce vină ai tu ? !

DAN : Ileana !... (O mîngîie, îi cercetează trăsătură cu trăsătură, privirile lui, urmărite de ale ei, ajung la picioare.)

ILEANA (i-a urmărit privirea, se înțelege, își dau seama amîndoi că au același gînd) : Ai văzut ? Știi cumva... E tăiat tot, sau numai... (Izbucnește în lacrimi.)

DAN : Ileana, dar știi că, pentru mine, tu... Încă nici nu te-a operat, de-abia...

ILEANA : Știu. Dar eu n-am dreptul. (Crescendo.) N-am dreptul.

DAN : Ileana, ce „n-ai dreptul“ ? !... Tu ai ajuns să te-ndoiești de...

ILEANA (efort) : Nu, Dan, Știu cît ești de serios !... De asta mi-ar fi plăcut să mor. Pentru că te iubesc și nu voiam ca tu să te sacrifici, și toată viața... (Izbucnește în plîns, se abține.)

DAN : Ileana, toată viața... Eu am ales o dată, și știi că... Ileana, pot să-ți spun o mare bucurie ? M-am convins : tata l-a apreciat întotdeauna pe Trușan. Iar teoria lui Trușan, cum să-ți spun, într-un fel este și a tatei.

ILEANA : Simțeam eu că-l iubesc pe tatăl tău !... Acum, acum îl vezi și tu în aceeași lumină, în care-l vedeam eu !

DAN : Da, Ileana. În aceeași lumină, în aceeași culoare, cu aceleași puncte cardinale. Ileana, ce-i cu tine ? !

ILEANA : Amețească. Mi-e rău. Dar fii sigur, Dan. Aceleași culori, aceeași lumină, aceleași puncte cardinale.

DAN (bucuros) : Sudul tău este și sudul meu ; răsăritul tău este și răsăritul meu.

(Elicopterul puternic, tulbură totul ; luminile se aprind pe toată scena care a devenit cu evidență un loc foarte mic înconjurat de ape.)

CORNELIA : Cit de mari au crescut apele ! E înspăimântător !... George...

GHERASIM : Pofitim.

CORNELIA : Îl ții pe Dan cu tine, aici ?...

GHERASIM : Da. Va merge cu mine sus, la baraj.

CORNELIA : Îți dai seama, George. (Neputincioasă.) Pentru băiatul nostru au și început necazurile vieții !...

GHERASIM : E spiță bună ; va rezista...

(Soțul Veronicăi și Dan trec cu braucarda.)

DAN : Mergi, mamă ?

CORNELIA : Da, merg.

DAN : Vin să te iau, imediat.

CORNELIA (se uită-n urma lui, neputincioasă, tristă, se lipește de pieptul lui Gherasim) : E matur, acum ; și are necazurile lui !...

GHERASIM : Nu-l plinge că i-au început necazurile. Uită-te la el că-i dintr-o bucată și bucură-te pentru satisfacțiile ce le va avea.

CORNELIA : Dar fata asta, dacă va rămâne schiloadă ?

GHERASIM : Tu i-ai dat viață lui. Acum, e ea și cum i-ai dat viață și ei !... Trebuie, trebuie s-o faci bine până la capăt !

CORNELIA : Asta mă-ntreb : oare-am să pot ?

Și știu că trebuie să pot. Trebuie să pot !...

GHERASIM : Trebuie să poți !... Cornelia...

Uite, știu că apele astea au distrus o bună parte din ceea ce eu consideram viața mea.

CORNELIA : Știu, știu cât suferi.

GHERASIM : Mă întrebam dacă voi avea tăria să refacem tot ce s-a distrus... O vor avea alții, desigur, dar mă-ntrebam dacă voi putea eu...

CORNELIA : Trebuie să poți, George !...

GHERASIM : Acum nu mă mai întreb. Dacă nu voi mai putea eu, în orice caz, fiul nostru... Înțelegi tu, Cornelia !

CORNELIA : Da, înțeleg... Va fi cea mai grea operație din viața mea, dar îmi va reuși !

VERONICA : A venit și barca ; haideți, mergeți ?... Cine urcă ?

GHERASIM : Uite cum facem : cite locuri sînt în barcă ?

VERONICA : Cocușor, cite locuri sînt în barcă ?

SOȚUL VERONICĂI : Trei.

DAN (venind) : Am urcat-o în elicopter. Mamă, ce va fi cu ea ?

CORNELIA (mîngîindu-l) : Dragul meu băiat ! Începe și pentru tine viața, dragul meu băiat !...

DAN : Și tu ai suferit, știu.

VERONICA (a privit, a asistat, a suferit și a fost uitată, iar acum nu mai rezistă ; îmbrățișînd-o) : Cornelia, turturica mea, Cornelia !... Și eu care-ți spuneam că ești fericită !...
CORNELIA : Sînt fericită. Veronica, uite, cum să spun, de-abia așa îmi dau seama că pot fi fericită. Poate că destinul nostru e să fim fericeți alinînd durerile celor dragi !

DAN : Mamă...

CORNELIA (redresată, autoritară) : Eu mă duc, George, aveți grijă de voi !... Dan, să fii atent ; lui, din cînd în cînd, inima...

GHERASIM (stenic) : Din cînd în cînd !... Dar acum, în nici un caz !

CORNELIA (îl mîngîie zîmbind trist) : Bătrîne, bătrîne !... Hai, Dan, urcă-mă și pe mine. (Pleacă, susținută de Dan, care face gestul de a o ajuta să urce, în vreme ce zgomotul apei se înțește și niște zori tulburi pun stăpînire pe decor.)

GHERASIM : Da, cu cit a avut mai mult de suferit pentru noi, cu atît s-a simțit mai puțin...

ANDRONIC (îi se aude în acest timp doar glasul) : Urcați, urcați ; eu țin scara.

VERONICA (privind pe urma ei și răspunzîndu-i lui Gherasim) : Biata fată, și eu care ziceam de ea că-i fericită.

GHERASIM : Poate că e. Gîndește-te la ce ți-a spus : orice bucurie a noastră, cit de mică, e o fericire pentru ea. Ea e marea noastră, ea e... (Elicopterul se aude pornind ; Dan și cu Andronic se retrag din raza pornirii lui, venind în goană pe scenă.)

GHERASIM (redresat, Veronicăi) : Facem așa : eu și cu Dan așteptăm elicopterul să se-ntoarcă și pornim spre baraj, dumneata și eu soțul dumitale porniți cu șalupa spre oraș. Poate-o mai ajutați pe Cornelia.

VERONICA : Nu avea nici o grijă. Bărbatul meu îi om dintr-o bucată. Uite, ți-l aduc. Ei, Cocușor.

ANDRONIC (jignit) : Eu, ce fac, merg cu dumneavoastră la baraj ?...

GHERASIM (cîntărindu-l) : Dumneata... (E hotărît.) Nu. Nu e nevoie.

ANDRONIC (amenințător) : Nu e nevoie !...

DAN : Nu. E Trușan acolo...

ANDRONIC (ripostînd) : Permiteți fiului dumneavoastră să...

GHERASIM (autoritar) : Nu-i permit nimic !... Mă va ajuta numai să salvăm combinatul !

ANDRONIC (strigînd) : Voluntarism !... Veți fi pedepsit. Se va descoperi de cînd merge prost combinatul și veți fi pedepsit !... (Crescendo.) Veți da sooteală !...

DAN (deodată) : Ascultă !... În țara noastră, și cu partidul nostru la putere... (Nu mai e nevoie să spună nimic, intervenția lui a fost atît de neașteptată încît stupefacția îi îngheață și pe Gherasim — cu o undă de satisfacție, și pe Andronic — interzis total. Dan rămîne și el surprins de ecurile vocii lui care, acum, seamănă exact cu a lui Gherasim.)

VERONICA (venind cu soțul ei) : L-am adus. Ți-am spus : ai încredere — el tace și face !...

SOȚUL VERONICAI : Ba acum nu tac : tovarășe președinte, să nu lași să se inunde combinatul... Eu am lucrat pe douăzeci de șantiere și știu ce-nseamnă !

ANDRONIC (se smulge brusc și se îndepărtează.)

GHÉRASIM (bătându-l pe umăr pe Soțul Veronicăi) : N-avea nici o grijă. Așa gândesc și eu...

SOȚUL VERONICAI : Păi am reușit noi, cu soția dumitale, să salvăm viața fătucii ăleia... Și ce, n-o să reușim să salvăm niște lucruri neînsuflețite ? !...

GHÉRASIM : O să reușim !... Fii sigur... (Alt ton, arătând spre silueta lui Andronic oprită în margine.) Uite pe tovarășul Andronic, cu el plecați. Îl cunoașteți.

VERONICA (a lehamite) : Îl cunoaștem !... (Strigând.) Hai, frumosule, hai că tot îți fac eu o baie pînă acolo ! (Pleacă.)

(Se aude pornind motorul bărcii. Pe scena care se luminează, în timp ce apele cu vâjietul lor parcă o cuprind, au mai rămas doar Dan și Gherasim.)

DAN : E adevărat, tată... e adevărat că vei avea necazuri pentru combinat... Vei fi tras la răspundere ?

GHÉRASIM (îngîndurat) : Rineînțeles... (Deodată vehement, arțagos.) Păi, nu spunei toți că-mi place puterea ? Atunci, cine altul decît mine răspunde de tot ce se-ntîmplă aici ? !

DAN : Și ce ai de gînd ?

GHÉRASIM (redevenind calm) : Vom vedea. Nu asta e important. Avem de făcut atîtea, fiule !... Acum, că sîntem împreună, avem atîtea de făcut !...

DAN : Da, sîntem împreună, tată ; roșul tău este și roșul meu...

GHÉRASIM : Adică ?

DAN : Heana... Are o „teorie“... Un limbaj al culorilor. Ce ți-am spus înseamnă că poți, tată (Emoționat.), poți să fii sigur pe mine !

GHÉRASIM (încercînd să priceapă) : Roșul meu este și roșul tău...

DAN : Roșul tău este și roșul meu... (Cei doi rămîn puternici unul lingă altul în timp ce lumina se stinge încet, încet.)

CORTINA

